ХАЙ ЖИВЕ ЗЛУКА ФАРМЕРІВ І РОБІТНИКІВ!

Фармерське життя

THE FARMER'S LIFE

Виходить кожної середи — Published every Wednesday.

Адреса: Cor. Pritchard Ave. and McGregor St. Winnipeg, Man., Canada.

Address: Cor. Pritchard Ave. and McGregor St. Winnipeg, Man., Canada.

WINNIPEG, MAN.

РІК V. Ч. 40 (235). СЕРЕДА, 2. ЖОВТНЯ 1929.

WEDNESDAY, OCTOBER 2, 1929. No. 40 (235). VOL. V.

ВІСТИ ЗА ОСТАННІЙ ТИЖДЕНЬ.

З БРИТАНІЇ І КОЛЬОНІЙ.

МекДоналд в дорозі до Злучених Держав.

Британський премієр Рамсей МекДоналд виїхав 26. вересня на кораблі "Беренґарія" до Злучених Держав, щоби обговорити з президентом Гувером всі британсько-американські непорозуміння відносно ограничення зброєнь, а головно відносно будови воєнних кораблів. При відїзді МекДоналд сказав, що він їде зробити дещо, щоби звузити Атлянтийський океан — тоб то наблизити Британію і Злучені Держави, які відділені тим океаном і мають схожість інтересів, бо обі вони хотять панувати над світом.

Заява до преси.

Перед своїм відїздом МекДоналд видав до преси заяву такого змісту: "Я дуже очікую візіти до Злучених Держав і Канади, щоб відновити стару приязнь а навязати нову, однак, звісно, що це є офіціяльна візіта і дотичить публичних справ.

"Як я вже сказав, я не очікую, що мій побут в Злучених Державах спричинить великі події, як наслідок моїх переговорів, а одна причина цему є, що переговори в справі морського розоруження поведено вже так далеко, що зараз їх треба вивести на більшу, міжнародню скалю.

"Ми зробили вже такий поступ в цім напрямі, що ми сподіємося, що прийшла вже хвиля закликати пять великих держав, які підписали в 1921 році вашингтонську угоду і з ними заключити спільний договір.

"Як всьо піде добре, конференція пяти держав буде вже скликана в перших початках нового року. Як вона буде успішна, вона дасть підготовчій комісії для розоруження багато матеріялу для морського розоруження. Підготовча комісія буде свобідна тоді взятися за свою роботу і пізніше Ліґа Націй буде могла скликати загальну конференцію розоруження всіх націй, як вона це вже давніше плянувала.

"Таке в коротці є положення щодо розоруження. Але це не є одиноке, для чого я їду до Америки. Я хочу знов побачитись з іншими американськими публичними мужами, з яких я вже багатьох знаю.

"Ми маємо так багато спільної праці, якої не можна зробити, доки ми не будемо розуміти себе взаїмно та довіряти собі. Історія морських зброєнь за останні три роки вказує, що як найтісніше співділання між цими двома націями є великого значіння не тільки для цих самих націй, але для цілого світа.

"Я все відчував, що особистий контакт між тими, що відповідають за державну програму в Лондоні і Вашингтоні, є докорне потрібний, якщо порозуміння має наступити так цілковито, як ми цего бажаємо. Обі нації мають велику задачу до зроблення не тільки в розоруженні, але також в інших демократичних і моральних справах, з якими їхня історія є сполучена.

"Я відїзджаю в надії, що буду в силі зробити щось, щоби звузити Атляптик".

Заява для робітників.

До робітничих мас Британії МекДоналд видав таку заяву поміщену в офіціяльнім органі Британської Партії Праці, Дейлі Геральд:

"Мені дуже сумно, що я мушу опустити країну, коли важна конференція Брит. Партії Праці має відбутися, бо я хотів би взяти участь в важнім бизнесі, який вона мусить перевести. Але я не можу знайти виходу. Я їду в подорож відкриття.

"Велике діло, яке сучасна ґенерація може зробити, для історії, це є привести до мира між націями, і спонукати їх почуватися безпечними за політичними договорами виконаними при помочі розважних средств.

"Маючи ці самі цілі Злучені Держави і Британія повинні проголосити їх обєднаним голосом. Добрі сердечні відносини між нами двома можуть змінити вигляд на мир і дати світові енерґійну віру замісць сумніваючийся скептицизм.

"Я їду, щоби побачити, що можна зробити і при помочі моїх товаришів в робітничім рухові та всякого впливу, який є за миром, хто може сказати, що успіху не буде?"

Важні конференції.

Британські політичні партії: ліберальна і робітнича матимуть в цім тижні важні політичні конференції-зїзди. Ляборити, що називають себе робітничою партією, але не є нею, мають свою конвенцію в Брайтон, на якій старатимуться перевести деякі далекоідучі зміни в своїм статуті. Іменно хотять, щоб кожний, хто годиться з ними, міг до них пристати на підставі рішення національного виконавчого директора і не потребував вносити заяви до місцевого відділу "Лейбор парті".

Ця зміна є обчислена на це, щоби до Партії можна принимати членів з середньої кляси, яких місцеві відділи не приймили би, бо хоч британський робітник не є ще багато клясово освідомлений, він інстинктовно відчуває, що він і буржуй, це не пара і їм обом не по дорозі. А МекДоналд і його лейтнанти хотять заповнити партію буржуазією, бо по правді вони бачать, що маси робітництва зачинають відвертатися від них.

Інша точка має на ціллі більшу "дисципліну", а це є обчислене на упеможливлення радикальнішим елементам перебувати в партії і проводити там окрему робітничу лінію.

Ліберальна партія матиме свою конвенцію в Нотінґгем і на ній провідники будуть старатися переконати своїх послідовників, що не треба поборювати уряду МекДоналда, як нового він не буде зачинати робити що для працюючої кляси.

З ІТАЛІЇ.

Чезаре Россі засуджено на 30 років вязниці.

Рим, Італія, 27. вересня. — Тут засуджено бувшого шефа пресового бюра в кабінеті фашістів Чезаре Россі на 39 років тяжкої тюрми. Россі був шефом пресового бюра і завзятим фашістом, але коли на розказ Муссоліні вбито було соціялістичного посла Матеоті, він покинув свою посаду і втік з Італії помігши втечи вперед другим вільнодумним особам. Його переловила фашістська тайна поліція останньої зими заманивши його при помочі гарної жінки з швайцарської території на італійську. Россі описував всі погані діла фашістського режіму і диктатора Муссоліні і був для фашізму найнебезпечніщим противником за кордоном Італії.

ЗІ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ.

Готовлять прийом "Мекові".

Вашингтон, 29. вересня. — Вже через два дні заповнені американські часописи описом про подорож премієра МекДоналда до Злучених Держав. Всі його рухи і всі його вискази на кораблі спеціяльні кореспонденти преси на кораблі нотують і пересилають через радіо до Америки. Тут редактори коментують ці новинки і цілі сторінки часописів заповнені в цей спосіб про МекДоналда. Це має приготовити йому сердечний прийом.

Американська преса обговорює, що в переговорах між Гувером і МекДоналдом треба брати під розвагу, що Британія мусить вдержати вищість над Францією і Італією на Середземнім морю, щоби втримати сполучення між Лондоном а Індією. А рівночасно, щоб не нарушити рівноваги між Злученими Державами на Атлянтику і Спокійнім океані. "Британія і Злучені Держави, говориться в американській пресі, є дві держави, які не бажають побільшення одна коштом другої. Обі вони бажають тільки мира".

Занепокоєння у Франції.

З нагоди заяви преси, що по нарадах Гувера з МекДоналдом британське міністерство закордонних справ задумує скликати офіціяльно великих пять держав на спеціяльну конференцію відносно морських зброєнь, в французьких урядових кругах видко деяке занепокоєння. Коли Америка і Британія підуть обєднано, Франція мусить податися. Франція дуже боїться нападу Італії і тому озброюється підводними лодками, а конференція роззброєння готова ограничити будову лодок, тим більше, що в Британії не мають великих успіхів з такими підводними лодками і загал Британії є проти їхньої будови.

Італія домагається рівности в воєнних суднах з Францією і пропонована конференція матиме не малий горіх до гризення погодити ці дві капіталістичні суперниці.

Число підводних лодок у Франції виносить 73, в Злучених Державах 55, в Японії 67, в Британії 51, а в Італії 31. Великих кружляків в 10,000 тон Франція має тілько 13 в порівнанні то 65 в Британії, 32 в Японії, 18 в Злучених Державах. Тому коли би ограничити субмарини Франція останеться на морі слабою. Тоб то французькі визискувачі, бо працюючим масам ніде тих машин смерти і знищення не потрібно.

Японія робить заяву.

Як далеко МекДоналд і Гувер обговорили розоруження чи то пак ограничення зброєнь, видко з заяви японського уряду, який сказав устами своїх амбасадорів в Лондоні і Вашингтоні, що висота воєнних кружляків, на яку МекДоналд і Гувер згодилися, замісць знизити примусить інші нації збільшити свої воєнні морські зброєння.

З РАД. СОЮЗА.

Населення за урядом.

Як можна бачити з радянських найновіших часописів, населення Радянського Союза, головно населення села, стало вповні за політикою уряду відносно подій на манджурсько-радянському кордоні. Там здають собі справу з цього, що це китайсько-радянське непорозуміння не є припадкове, але навмисне пляноване ворогами радянської влади. Тому населення є зараз більш обєднане, як було коли перед тим обороняти здобутки революції та своєї батьківщини. Воно знає, які є цілі і заміри всесвітових капіталістичних хижаків. Вони думають привернути панську владу в Союзі і мати нагоду зробити з него свій ринок збуту. Цьому нин на перешкоді влада рад, яка дома розбудовує власні фабрики і заводи, щоби не бути залежною від постачання товарів капіталістами. По селах навіть старі роками селяне зголошуються добровільно до служби на манджурськім кордоні та творять клюби, в яких вчаться орудувати крісом і іншою зброєю, щоби на випадок справжньої і отвертої війни обороняти свою пролетарську батьківщину перед всіми ворогами.

Радянський літак по цім боці.

Радянський літак "Країна Рад", який вилетів щоби зробити дорогу з Москви до Ню Йорку, знаходиться зараз в Сювард, Аляска і чекає на добру погоду, щоби продовжати свою воздушну подорож. Влада міста витала радянських летунів дуже прихильно. З Сювард літак полетить до міста Сітка, а опісля до Венкувер і понад територію Злучених Держав до Ню Йорку.

РІЖНІ ВІСТИ

Смерть японського премієра.

Токіо, Японія, 29. вересня. — Тут помер барон Танака в 66 році життя. Він був рівночасно премієром і мав два інші міністерські портфелі. Його часто називано японським Муссолінім. В часі російсько-японської війни Танака був в ґенеральнім штабі. Опісля став політикувати. Селянство і бідота японська взагалі не забудуть його, як свого найбільшого ворога. Він топив великий свобідніший рух в крові тих, які домагалися справедливости. Для японських визискувачів він був великим защитником і тому вже по смерті цісар Японії Гірогіто надїлив його орденом хреста сходячого сонця.

Його наслідником премієром став Гамагучі.

"Тробель" в Пол. Африці.

Кейптаун, Полудневa Африка, 25. вересня. — Уряд полудневої Африки має "тробел" з своїми північними надбашиями підчас війни, з територіями Північною і Полудневою Родезії. Вони не одобрюють митний договір, що уряд тої домінії зробив в минулім році з Німеччиною і домагаються перегляду того договору відносно своїх територій. Вони не хотять, щоби німецькі товари приходили в їхню територію за такими дешевими оплатами мита, як британські товари платять. Цеб то родезійці великі британські патріоти.

Бріян зацікавлений в переговорах.

Відомо, що підчас недавнього побуду МекДоналда в Парижі французький премієр Бріян, щото проголосив свої пляни Обєднаних Штатів Европи, дуже цікавився відновленням переговорів між Радянським Союзом, а Британією. Так само коли його питали в Женеві, чи він думає, що в його пляни входить і Радянський Союз, він збував питання викрутами. Очевидно, ці пляни й не є нічого іншого, як орґанізування Европи проти Союза Радянських Республік. Але орґанізування одна річ, а інтереси має друга річ.

Повені в Злуч. Державах.

Повідомлено 27. вересня з Августи, стейт Георгія, що в зливний дощ за останніх 24 годин спричинив виливи потоків і рік. Георгія і інші міста відтяті від решти країни, бо через наглу повінь перестали курсувати залізниці. Жертв в людях нема. В деяких містах вода пливе вулицями, а нище положені доми є з дахом під водою.

Гураган на Багамах.

Донесли 27. вересня з Міямі, стейт Фльорида, що дістали вісти з островів Багама, що тропічний гураган навістив портове місто Насав на цих островах і спричинив смерть поверх 20 осіб. Шкоди матеріяльні кольосальні: збурені морські филі кидали кораблями до скал як горіховими лушпинами і розбивали; доми валились, неначе були-б з паперу, а всяка рослинність знищена на січку. Місто під водою, без світла, бо електричні проводи пірвані, як нитки. Сусідні острови теж потерпіли, але через знищення дротів нема з них вістки, як велике нещастя.

Французький літак летить до Владивостоку.

Париж, 27. вересня. — Льотчики Д'єдон і Кост вилетіли нині з летничого поля Ле Бурже коло Парижа в напрямі до Риги. В год. 2.16 зраня їх зауважено над містом Кельн в Німеччині. Їх ціллю є безперервний лет до Сибіру в Радянськім Союзі. Якщо можливо, вони полетять через Ригу, Москву, Тобольск, Красноярск і Хіту, а опісля через Манджурію до Мукдену, а звідси до Владивостоку. Ця дорога виносить яких 5,000 миль! Льотчикам ходить про осягнення рекорду безперервного лету на велику віддаль, не включаючи набирання топлива.

Землетрус в Кензас.

Після вісток з Мангетан, Кензас, з 23. вересня, там відчули значне потрясення землі, яке побило тарілки та поскидало образи із стін в деяких домах.

ВІСТИ З КАНАДІЙСЬКОГО ЖИТТЯ.

Сапіро "чеше" Вуда.

Ріджайна, Саск., 26. вересня. — Промовляючи на мітінґу в Мелвил, Саск., Арон Сапіро накинувся з гострою критикою на Генрі Вайс Вуд-а, президента Обєднаних Фармерів Алберти і голови албертійського пшеничного пулу і висловився про нього так: "Генрі Вайс Вуд був проти кожного важного кроку, який фармері Саскечевану вспіли до цего часу зробити. Тепер, коли я знаю, що він є проти примусового пулу, я переконаний, що цей плян є добрий. Як-би Вуд був за примусовим пулом, то я тоді почіхався-б в голову і сумнівався-б, бо рекорд Вуда відносно пулу був завжди недобрий, але опісля він приходив і жадав кредиту за добру роботу осягнену в справі пулу".

Помимо злих доріг з огляду на недавні дощі на мітінґ прибуло велике число фармерів.

Канадійські фармері можуть контролювати ціни.

Сіменс, Саск., 25. вересня. — Поверх тисячу фармерів зїхалося до Сіменс, щоб вислухати промови Сапіри про примусовий пул. Деякі фармері їхали по сто миль.

Сапіро сказав, що він хоче бачити в Саскечевані одну програму продажі збіжжя уложену і контрольовану фармерами. "Коли ви це зробите, тоді ви не будете лиш тими, що беруть ціну, але й тими, що вложують ціну. Коли-б вся канадійська пшениця, около 400 мільйонів бушлів була контрольована одною аґенцією, тоді ви контролювали-б 40 процент світової надвижки пшениці і стали би ви головним чинником в диктуванню ціни", говорив цей експерт кооперативної продажі.

Предсказують заборону на висилку збіжжя.

Висилка збіжжя з західньої Канади до великих озер може бути заборонена, бо елеватори у Форт Вил'ям і Порт Артур є майже повні. Так заявив Е. Б. Ремсей, голова нової ради збіжевих комішіонерів. Після його думки це буде одиноким ліком на теперішну ситуацію. Цего року, коли фармері не мають ніяких трудностей в замовленню ваґонів, елеватори є так заповнені, як були в тім самім часі минулого року, коли врожай був два рази більший від цегорічного. Около третя часть цегорічного збору зістала вже вивезена до елеваторів. Залізничі компанії плянують занести пляни урегулювання мірного постачання ваґонів, щоб таким способом спинити масовий вивіз збіжжя.

Дальше обмеження іміграції.

Оттава, 23. вересня. — Представники кольонізаційних департаментів сієнарської і лейнарської компанії будуть переговорювати цими днями з федеральним міністром іміграції Робертом Форком, який плянує дальше обмеження іміграції на слідуючий рік з центральної Европи. Форк стоїть за збільшенням іміграції фармерських робітників з Великої Британії. Пан міністер заявив, що наслідком обмеження іміграції з центральної Европи іміграція фармерських робітників зменшилась в 10,000. Це значить, що в Канаді буде десять тисяч менше безробітних, хоч пан Форк сказав, що безробіття в Канаді нема, бо уряд ніхто про це не повідомляв, окрім одної місцевости в Алберті. Він думає також, що і в зимі не буде серйозного безробіття.

Дійсно ті пани або сліпі, або не хотять бачити.

Донінґ виїхав на інспекцію.

Оттава, 23. вересня. — С. А. Донінґ, міністер залізниць і каналів в федеральнім уряді виїхав на інспекцію роботи на годсонбейській залізниці і у Форт Чорчил. Його виїзд каже догадуватися, що в департаменті всьо в порядку і що справа відновлення контракту президента канадійської національної залізниці, сер Генрі Торнтон, є полагоджена, хоч офіційно цего не проголошено. Дуже можливо, що платня цього "робітника", яка виносила до цего часу $65,000 річно, буде підвищена.

Ну, певно, хіба з такої мізерної платні можна вижити?

Одобрили становище своїх прогресивних послів.

В Ріджайні відбулося на днях засідання провінціональної екзекутиви саскечеванської прогресивної організації, на якому були присутні прогресивні посли Саскечевану до провінціонального і домініяльного парляментів. На засіданні обговорювано становище прогресивної партії і її послів до уряду Ендерсона. Цей мітінґ одобрив становище прогресивних послів до теперішнього саскечеванського уряду, які повинні попирати уряд так довго, як довго він буде ухвалювати закони, що не противляться принціпам прогресивної партії і буде притримуватися безпартійности в своїй адміністрації публичними справами.

Услівя попирання уряду.

Президент саскечеванського прогресивного товариства, Р. М. Джансон, і секретар Г. В. Торн, видали заяву, в якій наводять услівя, на яких опозиція бувшого ліберального уряду згодилася кооперувати:

1. Негайне назначення безпартійної комісії цивільних службовців.

2. Уряд може зрезиґнувати лиш на безпосередній внесок браку довіря.

3. Що члени прогресивної і незалежної ґруп мають задержати свою окремішність.

4. Що члени кожної ґрупи застерігають собі свободу ділання в федеральних справах.

5. Що саскечеванський парлямент має мати означений час свого існування і що доповняючі вибори не сміють відбутися без тримісячного повідомлення публики.

6. Кожний прогресивний посол, який приймає місце в кабінеті робить це, як одиниця і на власну відповідальність.

Обережно з нафтою.

В Оттаві померла мати і 2 дітей через вибух баньки з нафтою, якою мати розпалювала в печі. Нафта так само небезпечна, як ґазоліна і тому ніколи не треба вживати її до підпалу, бо це смерть.

ЯК З'ЯВИЛАСЯ ЛЮДИНА НА ЗЕМЛІ

НАПИСАВ Л. В. КАНЕЛЬ

(Продовження.)

За часів льодовикової доби в Північній і Середній Европі і в Північній Америці появилось багато нових рослинних та тваринних форм. Ті тварини, що жили тут раніш, за часів третинної доби, не могли продовжувати існувати в нових умовах. Насувався холод, а тварини третинної доби звикли до тепла. Тоді саме й почалось "велике переселення" тварин. Більшість із них йшла на південь. А ті, що лишалися, — або вимирали, або повинні були поступово пристосуватись до нового життя — вдягались теплою шерстю, призвичаювались до нової їжі і т. д.

Є багато пород тварин, що з'явились лише в льодовикову добу. Коли льодовики відійшли, — і ці тварини відійшли на північ або повмирали. А в лісах і степах Европи з'явилось те населення, що живе в них досі.

І от в льодовикову четвертинну добу, серед снігу й льоду, серед вічної зими вперше появилась на землі людина.

Може, люди жили й раніш, у третинну добу. Але тільки останків їх жадних поки що не знайшли. Від людини ж, що жила на початку льодовикової доби, знайдено багато останків і кісток і знаряддя. Отже, певно відомо, що в цей час вона вже існувала.

ОСТАНКИ КОПАЛЬНОЇ ЛЮДИНИ ЗНАХОДЯТЬ ІНОДІ ПРОСТО В ЗЕМЛІ (В РІЧНИХ НАМУЛАХ, ТОРФОВИКАХ), АЛЕ ЧАСТІШ У ПЕЧЕРАХ, ЩО ПРАВИЛИ ЇЙ ЗА ЖИТЛО.

Печери — це заглибини в гірських породах, що утворюються від розмиву водою. Іноді вони бувають дуже великі, і крізь них навіть протікають підземні річки й озера. Печери правили за житло не лише людині: сюди приходили відпочивати й відігріватись дикі тварини, і часто людям доводилося битись за притулок з яким-небудь страшним печерним ведмедем...

Печери можуть утворюватися в усяких гірських породах, але для відшукування людини найважливіші печери у вапняках. Бо в інших печерах останки не зберігаються довго, трупи там розгнивають і зотліваютъ, і навіть каміння протягом часу вивітрюється й руйнується. А у вапняку всякі останки можуть довго зберігатись, бо вапняк проникливий для води, і тому крізь стелю печери просовується вода. А в цей час у ній розчиняються частини вапна. Зі стелі печери вода капає вниз, додолу, а звідти за деякий час випаровується. А вапно, що було в ній розчинене, лишається далі. Час іде. Вода все капає й випаровується, а вапно все осідає й осідає. На цих місцях виростають справжні вапняні бурульки вершком угору, і кінець-кінцем усе дно печери вкривається наче корою з таких бурульок (сталагмітів). На стелі теж утворюються вапняні бурульки (сталактити). Такі, так звані сталактитові гроти дуже гарні. Але головне не їхня краса, а те, що під вапняною корою на багато тисячоліть зберігається ціле вугілля, кістки й ріжне знаряддя. От через що знахідки копальної людини часто бувають саме в таких печерах.

Найстаріші сліди людини відкрили лише років з 20 тому в Німеччині, біля міста Гейдельберга. Там, на глибині 24 метрів під землею, знайшли людську нижню щелепу. В тому ж шарі, що в ньому знайшли цю щелепу, знайшли й сліди тварин початку льодовикової доби — стародавнього слоня, стародавнього носорога, дикого собаки, дикого кота і ще багато інших.

З цих і ще з деяких інших ознак учені зробили висновок, що людина, що їй належала гейдельберзька нижня щелепа (її назвали гейдельберською людиною), жила в першій половині льодовикової доби, на початку четвертинної доби.

Гейдельберська нижня щелепа багато розповіла вченим. Своїм виглядом вона подібна до щелепи мавполюда — вона велика, і на ній майже нема підборіддя. Лише зуби на ній цілком людські, і по зубах і вирішили, що ця щелепа належала людині. Гейдельберські люди були не такі, як ми: вони далеко більше нагадували мавп. Вчені вважають, що, хоч це й були справжні люди, але будовою свого тіла вони дуже наближаються до людиноподібних приматів. Це були найстародавніші з усіх відомих науці людей.

37 років тому, 1891 р., голяндський військовий лікар, д-р Є. В. Дюбуа, провадив за дорученням свого уряду, розкопи на острові Яві (Азія, Великі Зондські острови). І він знайшов там у річному покладі, близко містечка Трініль, завглибшки 12—15 метрів від поверхні землі, кутній зуб якоїсь невідомої істоти, подібної до людини. Згодом він знайшов там же склепіння черепа. Тут пішли дощі, і лікареві Дюбуа довелось на час припинити свою роботу. Він почав її знову в наступнім 1892 р., і тоді у тому ж таки шарі трохи далі (на віддаленні 15 метрів), він знайшов іще один кутній зуб і кульшову кістку.

Д-р Дюбуа старанно вивчив свої знахідки. Він визнав, що всі ці кістки належали одній живій істоті. Ця істота була ніби людина, ніби мавпа, а скорше щось середнє між ними. Д-р Дюбуа назвав її "мавпо-людина". Мавпо-людина, як видко з її кульшової кістки і з черепа, ходила не рачки, як мавпа, а просто, як людина. Через те її називали "мавпо-людина, що стоїть просто".

Лікареві Дюбуа здавалось, що шари, в яких він знайшов останки мавпо-людини, належали до третинної доби. Але в цьому він помилився. Вчені після цього уважно вивчили це місце й з'ясували, що мавпо-людина жила не в третинну, а в четвертинну добу.

Знахідка лікаря Дюбуа схвилювала всіх учених світу. І, справді, це була дуже важлива знахідка. Отже, мавпо-людина є перехідна форма від мавпи до людини — це, можливо, той предок людини, що його так шукають учені.

Проте, це було не так. Мавпо-людина хоч і схожа, з одного боку, на мавпу, а з другого — на людину, але попередником людини на землі не була. В той час, коли вона жила, справжня людина теж жила, і зуби її за декілька миль знайшли у тому ж шарі на острові Яві. Мабуть таки мавпо-людина — це особливий вид людиноподібних істот. Цей вид пішов від тих же спільних предків, що від них пішли мавпо-люди і справжні люди. Але мавпо-людина не довго потрималась на землі: вона погано була пристосована до життя і через те вимерла. А мавпо-люди і справжні люди залишились і живуть досі.

Ось як з'ясовує сучасна наука знахідку лікаря Дюбуа.

Так самісінько й гейдельберські люди. Їх теж уважають за особливу людську расу, згодом вимерлу. Вони були дуже схожі на мавпо-людей. Коли б долішню щелепу, таку, як гейдельберська, знайшли на острові Яві, то, можливо вважали б, що вона належить такій же мавпо-людині — так вони подібні одна до одної.

Гейдельберські люди в Европі і мавпо-люди в Азії жили на початку льодовикової доби. В цей же час в Европі жили й інші люди, що теж пізніше повмирали, а за часів льодовикової доби панували на землі. Це — "первісні" люди або "праліди".

Останки первісної людини вперше знайшли 1856 р. у Німеччині, близько міста Дюсельдорфа, у долині Неандер (німецькою мовою "Неандерталь"). Від назви цієї долини первісну людину інакше звуть неандертальська. Після цього й досі в багатьох місцях знаходять кістки й знаряддя таких самих людей.

Первісна неандертальська людина більш схожа на сучасну людину, ніж гейдельберзька людина або мавпо-людина з острова Яви. Вже нема жадного сумніву, що це справжня людина, хоч все ж таки багатьма ознаками вона більше була схожа на мавп, ніж теперішні "розумні люди". В неї, приміром, мозкова частина черепа розвинена менш, ніж у теперішнього европейця, зате лицева частина в неї далеко більша. В неї випинаються обидві щелепи — горішня й долішня, а підборіддя йде назад, хоч і не так дуже, як у гейдельберської людини. Лоб у неї пологий назад, а над очима дуже випинаються кісткові валики (надбрівні дуги).

Все це робить череп неандертальця більш подібним до черепа мавпи, ніж череп, приміром, француза. Але все ж таки, коли порівняти, на кого більше схожий неандерталець, на мавпу чи на француза, то видко, що на француза він схожий далеко більше.

Первісні люди ще не вміли навіть як слід говорити: в них було погано розвинене підборіддя, і вчені вважають, що це ознака поганого розвитку мови. Вони й стояти не могли так просто, як сучасні люди, і ходили не так вільно й швидко. Вони були згорблені, а ноги їхні завжди були зігнуті в колінах. Це видко з будови їхнього хребта і кісток ніг, що багатьма ознаками схожі на мавп'ячі.

Не можна сказати, щоб неандерталець мав собою гарну постать. Він був дуже непринадний, далеко непринадніший ніж дикуни, що живуть тепер. Він був низького росту, щось 155 центиметрів (а середній зріст уважаємо 165 цм.) Ноги в нього були короткі й зігнуті, хода повільна й незграбна, голова велика й широка, і звірувате обличчя, що його один учений назвав "людська морда".

Проте, ця непоказна на вигляд людина досягла дуже багато. Вона навчилась добувати вогонь і обробляти каміння, а з цього й почалась уся наступна людська культура. Час, у який жила первісна людина, зветься стара камяна доба історії людської культури. Все, чого досягла людина у першу половину цієї доби, зробив неандерталець.

До нас дійшло багато камяного знаряддя цього часу. Це не були ще ні сокири, ні ножі, ні молотки. Це були просто оббиті куски кременю. Вони мали правильну, цілком закінчену форму — ніби велика мигдалина — були добре симетрично оброблені, а вживались затиснені в руці. Цим знаряддям неандертальці могли провадити ріжні роботи. Вони ним рубали, як сокирою, або кололи його гострим верхом, або різали й стругали його гострими стінками, або, нарешті вдаряли ним.

Для первісної людини його знаряддя було все. І через те йому хотілось зробити його краще й зручніше. Це щастило — і первісне камяне знаряддя раз-у-раз удосконалювалось. Для стругання, різання, проколювання почали вже виготовляти спеціяльні приладдя. Їх робили не з грубого куска кременю, а з платівок, відколотих від його.

Первісні люди не завжди жили в печерах. У теплі часи їм не потрібно було пристановища, і вони оселялись на відкритих місцях, де-небудь по берегах річок або морів, де лекше було добувати їжу. А в їжі вони не були перебірливі.

По берегах морів у сучасних Швеції, Норвегії та Данії знайдено горби, і при розкопах їх виявилося, що це купи кухняного сміття. Первісна людина не знала гігієни. Вона не знала, що для здоровля потрібне чисте повітря, і тому покидьки треба віддаляти подалі від житла. Все, що їй було непотрібне в її хатньому вжитку, вона скидала тут, біля своєї постоянки. Протягом часу купи покидьків де-далі збільшувались. Жити біля них було, певне, не дуже приємно, бо покидьки розкладались і отруювали повітря. Але первісна людина не зважала на це. А зате тепер, розкопуючи ці купи, вчені знаходять тут багато цікавого. Люди там траплюється попіл та вугілля, черепки горшків, рештки знаряддя з кременю, кісток та оленячого рога. Але більш за все там "кухняних решток": кістки забитих на полюванні звірів — оленя, сайгака, кабана, ведмедя, бобра, то-що, кістки риб і — найголовніше — мільйони черепашок ріжних їстівних м'якунів — устриць, мідій, берегових слимаків. Черепашок цих така безліч, що через них і купи звуться іноді "купи черепашок".

Очевидно, м'якуни часто були їжею для первісної людини. І, мабуть, не лише м'якуни. Теперішні дикуни їдять жаб, гадюк, мишей. Треба гадати, що й первісні люди не гребували цим. Вони і не чипіть комах, що знаходили на собі... Ця гидка звичка переклася в багатьох диких народів, і досі в них вона вважається за ласощі.

(Кінець буде.)

ТОВАРИЩІ ФАРМЕРИ! ЧИТАЙТЕ І ПОШИРЮЙТЕ МІЖ СВОЇМИ СУСІДАМИ "ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ" ТА ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

ПЕРША МЕДИЧНА ДОПОМОГА ДИТИНІ У НЕЩАСНИХ ВИПАДКАХ.

Часто-густо доводиться нам залишати на довгий час, а то й на цілий день, дітий без догляду й через те з ними може трапитись нещасний випадок.

Тут ми хочемо дати кілька порад матерям, як і що треба в таких випадках робити.

Коли дитина, бігаючи, чи з якоїсь височини впаде й дуже побється, то насамперед треба покласти її в ліжко й на те місце, що побила, прикласти примочки з холодної води. Коли-ж побє ручку (чи ніжку), треба ту ручку покласти трохи вище на подушку. Як тільки перший біль пройде, замість холодної примочки, покласти зогрівальний компрес. У таких випадках бажано зараз же звернутись до лікаря, щоб він оглянув чи не поламано кісток.

Граючись, дитина випадково може врізатись чи вколотись. Тоді треба відразу гарно обмити кілька разів рану чистою (краще перевареною) водою, змастити йодом (для чого треба мати його завжди вдома) і зав'язати бинтом або чистенькою платинкою. Коли через день-два рана засохне, біль зменшиться, її перестане червоніти, значить рана гарно гоїться. Інакше, треба негайно звернутись до лікаря.

Буває, що дитина зажене під шкіру скалочку, колючку чи ще щось. Коли скалочку видко, треба її зараз же виймати, бо інакше на тому місці може виникнути запалення та почне гноїтись. Щоб витягти скалочку, що далеко залізла під шкіру і кінчика не видко, треба гарно обмити шкіру біля скалки (найкраще спиртом, можна й денатуратом) і кінчиком чистенької шпильки або голки обережно розривати шкіру на тому місці, де сидить скалка аж поки не пощастить її виймати. Після цього рану теж треба залити йодом. Перед тим, як виймати скалочку, голку треба обпалити на вогні й витерти ватою змоченою спиртом.

Часто буває, що в дітей без усякої причини починає йти кров із носа. Переважно такі кровотечі бувають у дітей в період статевого достигання. Але то може бути й від ріжних хвороб, як от аденоїдні роздратування тощо. Крім цього, від удару, колупання в носі, або коли туди попаде щось стороннє (камінчик, зернятко з яблука, грушки, квасоля тощо) — теж може піти кров із носа.

Щоб швидче припинити кровотечу, треба покласти дитину так, щоб голова лежала вище від усього тіла й заложити ніздрі ватою, намочивши в розчині перекису водня (1 чайна ложечка ½ шклянки перевареної води) або навіть сухою ватою. Якщо навіть під руками немає вати, можна просто пальцями не дуже стиснути носа. Коли все-ж таки кров не перестає текти, то треба негайно звернутись до лікаря, бо велика втрата крови загрожує життю дитини.

Коли кров тече з носа, вона часто попадає в шлунок і виходить відтіль як кривава блювота або з заднього проходу, симулюючи шлункову чи кишкову кровотечу. Лякатись цього не варто.

Легке опечення можна лікувати окладами з холодної води, а коли є, то й із свинцьової води або бурівської рідини (1 стол. ложка на пів шклянки перевареної води). Через деякий час можна опечене місце присипати крохмальом чи цинковим порошком. В інших випадках треба негайно звернутися до лікаря.

Побувши довго на сонці з непокритою головою, дитина може перегріти голову (трапиться сонячний удар). У дитини тоді починає боліти голова, підвищується температура, дитина втрачає притомність, свідомість, затамовується дихання, дитина починає блювати та корчитись. Треба відразу покласти дитину в холодну кімнату, зробити холодну ванночку й класти на голову намочену в холодній воді платинку, ра-у-раз міняючи її. У різких випадках бажано водночас поставити гірчичник на спину та на литки чи зробити гарячу ванночку для ніг. Коли не можна швидко привести дитину до притомности, треба негайно викликати лікаря. Годувати дитину підчас великого перегрівання на перший день краще зовсім не треба. Весь час обовязково давати їй скільки вона захоче переварену солодку й несолодку воду. Коли дитина втратила притомність, то воду давати їй ложкою, підносячи до рота, поволі виливаючи та слідкуючи за тим, як дитина ковтає. Напувати дитину хоч потрохи, але частіше.

Др. Олевський.

ПЕРША ДОПОМОГА БЕЗ ЛІКАРЯ.

Скоро трапиться з кимсь нещасливий випадок, пам'ятайте найголовніше правило: найкращу допомогу подасть той, хто якнайшвидше приставить хворого до лікаря. Це правило цілком правдиве й порушувати його не можна.

Але... чого тільки не буває. І часто не буває лікаря на місті якогось нещасливого випадку: чи далеко по нього їхати, чи саме в той час його десь взяли до хворого.

Що ж тут робити? Як допомогти? Що зарадити?

От у таких випадках і треба говорити про допомогу таку, що її можуть подати всякі люди, що трапились десь ту пораду. А тому треба лише запам'ятати кілька засобів, що можуть стати у пригоді, коли трапиться з кимсь нещастя.

Передусім ніколи не слід лякатися й розгублюватися при всякім нещасним випадку. У нас здебільшого так буває, що один нада непритомний, а всі інші замість допомогти йому, втікають від него. Або ж нещасний кров'ю підпливає, а здорові люди зомлівають, побачивши кров.

Треба пам'ятати, що яке б жахливе нещастя не трапилося, завжди є спосіб допомогти, бо в людському організмі є багато життьових сил і здібностей протистати навалі й відновити втрачене. Буває, людину розторощить так, що її не добрати, де і який орган на якому місці, а правильна допомога зробить таку людину навіть цілком працездатною. Або ж іноді з людини кров біжить цівкою, а за кілька днів такий поражений цілком відновляє попередню кількість крови.

Отже не лякайтесь, а миттю збагніть, що ви можете в кожнім випадку зробити, щоби подати допомогу.

Приміром, людина знепритомніла. Обличчя її зблідло, очі зробилися тьм'яні, і вона, як підкошений колос, упала долі. Це значить, що кров одлила від голови і тому свідомість примеркла. І без лікаря в перший же момент можна подати допомогу. Задля цього непритомного так кладуть, щоби голова була нижче, а ноги вище, тобто просто піднімають ноги вгору й так держать, щоби кров з усенького тіла знов прилила до голови. Щоби допомогти приливу крови до мозку, підноситься до носу непритомної людини амоніякового спирту. Непритомний вдихає спирт, його гострий запах подразнює слизницю носа, а від цього кров припливає до голови.

Буває ж так, що у непритомного (коли а ним трапиться удар) обличчя не блідне, а навпаки червоніє. Тут і допомога буває інша. А саме: треба голову класти не нижче ніг, а вище, щоб кров одлила від голови, а опріч того, на голову треба класти мокру хустку і самого непритомного покласти в холодок (особливо при сонцевім ударі).

Слід також пам'ятати, що у всякого непритомного обов'язково треба розстебнути всі комірці, щоби вони не стягували шиї й не заважали йому дихати.

За всяких поранень треба пам'ятати, подаючи допомогу, що слід якнайретельніше охоронити рану від забруднення. А тому не можна доторкуватися до рани руками, шкіру навколо рани помастити йодом, а потім забандажувати чистим завійним матеріялом, чи то з марлі чи просто з чистої, вивареної й випрасованої полотнянки.

За дуже великої кровотечі (якщо буває, одірве руку чи ногу) теж можна подати доцільну допомогу й не лікареві. З цією метою перетягують ту руку чи ногу, з якої йде цівкою кров, гумовим джгутом, кешеньковою хусткою чи якоюсь шворкою.

Перетягують руку чи ногу вище того місця, де йде кров. Треба лише пам'ятати, що коли руку, чи ногу перетягнути джгутом, то не можна більше двох годин залишати цей джгут, бо рука може змертвіти. Треба якнайскорше приставити пораненого до лікаря.

Кожен також може подати допомогу без лікаря і втопленику, і вчаділому, і обмерзлому. Втопленика треба тримати так, щоб він черевом лежав на коліні того, хто його рятує, а голову треба спустити долі й тоді з силою натискати руками на спину, аж поки не виллється з дихальних і харчових органів вода. Вчаділого треба також в першу чргу винести на свіже повітря, і тоді він швидче очуняє.

Замерзлого теж і без лікаря можна одтерти. Задля цього його одтирають снігом і суконками в холодному помешканні і вже потім переносять до теплої хатини.

Майже в кожному випадку можна й без лікаря подати доцільну допомогу. Щоб навчитися, як же її подавати, читайте відповідні книжки, в яких говориться про першу допомогу.

В. Бондаренко.

А. КАРАКОЦЮК ОРГАНІЗУЄ ЕКСКУРСІЙНІ ГУРТКИ ДО ПОЛЬЩІ, РУМУНІЇ І СОЮЗА РАД. РЕСПУБЛІК.

Проголошено вже, що А. Каракоцюк, котрий має звязки вже довгі роки з фірмою A. Calder & Co., Ltd., 633 Main St., Winnipeg, призначений до керування кількома екскурсійними гуртками, що бажають бути на різдво в Польщі, Румунії і Радянських Республіках через Сіпіарську корабельну лінію. Він особисто випроваджатиме кожний гурток до корабельної пристані.

А. Каракоцюк їздив до старого краю в минулому році на чолі великого гуртка українських і польських подорожуючих. Його услуга підчас цієї подорожі була вдоволяюча і цього року він вже отримав багато аплікацій від своїх приятелів, що бажають відвідати своїх рідних або приятелів підчас різдва і нового року в старому краю.

Тому кожний, що задумує їхати до Европи, зробить добре, коли зголоситься до А. Каракоцюка, як можливо найхвидше в справі паспортів, віз, поворотних пермітів до Канади і т. п.

З области господарства і науки.

ПРО ДОМАШНІ ЗВІРЯТА.

Багато звірят посідають деякі прикмети, які є вище розвинені, як в людини. Наприклад, пес може розпізнавати нюхом хазяїна цілі години пізніше, як хазяїн перейшов поміж цілу юрбу людий. Пес знайде дорогу до дому, хоч би вона була навіть дуже далека. Були випадки, де пес вернув сотки миль до дому. Вівчарський пес побіжить і прижене заблудшу вівцю навіть з дальшої околиці. Поліцейський пес може гнатися за слідами злочинця навіть дуже далеко і відшукати його. Вистарчить дати йому понюхати сліди того, кого шукають. Орли і супи можуть бачити кілька миль далеко з воздуха. Інші звірята мають чудово розвинений слух. Всі ці спеціяльно розвинені змисли, це великі дари природи для даних звірят, щоби вони помагали собі ними в боротьбі за існування.

Інтелект коней.

І кінь має також сильно розвинені, так сказати-б, "духові" здібности. Дикого коня не можна ніколи підійти із сторони вітру, так дуже розвинений в него нюх. Коли його загнати в тісне місце, в якому він бачить для себе небезпеку, він кусає, копає і бє, щоби себе оборонити. Не робить ріжниці, яке дике домашне лоша, коли поводитися з ним лагідно і здобути його довіря, воно не тільки не буде боятися людини, але стане пестухом.

Це можна бачити на надзвичайній лагідности арабських коней, які є годовані з надзвичайною увагою власників. Відомо, що деякі жінки є дуже ласкаві до коней і тоді коні їх дуже люблять і біжать нераз за ними, як песики, щоби дістати якусь лакому річ, або бути погладженим.

Нетактовність з кіньми.

Знов надзвичайно вразливі і делікатно успособлені коні оказують нераз велику неприхильність і упередження до чоловіків, які відомі, як грубого і суворого характеру. Кінь, неначе чує інстинктово, природно, що ця людина знущається над конем. Кінь тоді запреться і не хоче послухати в ніякий спосіб. І, наприклад, коли ви читали про недавній випадок фармера Поповича в Саскечевані, який знущався над своїм конем так, що аж язик йому вирвав, ми є певні, що кінь в руках іншого фірмана був би потягнув воза з тенкою. А так кінь пожив смерти і фармер заплатив кару в суді і на ціле своє життя набрався ганьби перед культурним світом, що він вміє так знущатися над звірятами. А властиво, коли добре розібрати справу, так несвідомість кінських властивостей і способу обходження з конем були тут причиною цего неприємного для всіх канадійських фармерів випадку.

Щоби підбити собі коня і зробити його послушним, треба цілком інших способів влаштування коня до послуху, як дехто часом вживає. Зусилля людини власкавити коня мусять бути звернені на ці природні інстинкти, якими кінь відзначаєсь. Кінь може статися надзвичайно вразливий і впертий, коли він наражається невідповідним поведенням фірмана. Зробить він це навіть тоді, коли не відчуває ніякого болю. Цей страх треба вміти усунути так, щоби кінь не зазнав ніякого болю, ані ушкодження.

Треба вирозуміння.

Домашні звірята, коли їх відповідно і розумно поступати, можна призвичаїти навіть до найтящої фізичної праці та навчити всяких штук. Вони приноровлюються до всього, але треба вміти розумно з ними поступати.

Завдяки вирозумінні людини Ескімоси виплекали не тільки дуже добрих і вірних псів, але псів дуже відповідних до підсоння, в якому Ескімоси жиють. Ескімоський пес, званий "госкі", не тільки вміє полювати, ловити рибу і т. д., але є також добрим потяговим звірятем.

Трохи дальше на полудне малий ростом Ляпляндець вміє освоїти собі та приноровити до підсоння малого ростом рена, що жиє мохом, яким ніяка друга звірина не жила би. Рен дає не тільки службу, але молоко, мясо і шкіри на одежу для північних поселенців нашої землі. В полуднево американських горах Анди Перувянці вспіли освоїти собі дику козу, звану там ляма, яка сповняє цю саму службу, що рени на далекій півночі. Араби освоїли верблюдів і коней. Все це сталося вирозумінням і терпеливістю!

Приноровлення коней.

Це приноровлення бачимо в великій мірі в коня, який походить з одного рода диких коней, але відповідно до підсоння і потреб людини став великий, як наприклад, фляндський потяговий кінь, або малесенький, як наприклад, шетляндський коник, яким діти панів вчаться їздити верхом, або їздять візками. Знов до скорої їзди, до перегонів маємо *поспішного і легкого* бігуна-"рейсера", англійського "торобреда". До лекших робіт Гакней коней і т. д.

Очевидно, що кінь від бігу не відповідний до потягової роботи і навпаки, кінь тякого рода перчеронів, або клайдів, або фляндів, ніяк не надаєсь до перегонів. Це в першій мірі треба кожному фармерові знати, як він хоче мати успіх в годівлі і науці коней працювати.

Між цими виразно зазначеними типами коней є цілі леґіони ріжних подібних відмін і рас коней, з ріжними характерами, і треба дуже уважати, якого типу коня куповати або розплоджувати, коли хочете мати з него користь. А як вже його набудемо, як його вчити, щоби його не зіпсувати і не спричинити собі шкоди та неприємности, як он фармер Попович в Саскечевані.

Вроджена інтеліґенція коня.

Головно треба звернути увагу на вроджену інтеліґенцію коня. Відповідно до неї застосувати наше навчання. Тямте, що деякі коні понимають нас скорше, як другі; що деякі є з природи дуже лагідні і ласкаві; деякі є бистрі і вразливі; інші є злосні і небезпечні. Цих останніх треба вміти контролювати і приучувати.

В першу чергу треба вчитися, як заговорити до коня і позискати його довіря, що ми не хочемо зробити йому нічого злого. В цій ціллі треба вміти побачити на перший погляд вроджену інтеліґенцію коня по скількости мозку в його голові і тому треба вміти студіювати кінські голови! Це можна робити, обсервуючи живі коні, де їх є багато, або з образків відомих інтеліґентних коней. Далі, треба вміти оцінювати фізичну силу коня хоч приблизно, щоби знати, як за великий приблизно тягар кінь може потягнути. Часом кінь може бути надто великої будови, але такої, що він є слабий. Тому треба ще вміти пізнавати коня по будові його тіла.

Ознаки характеру коня.

Треба також пізнавти по будові його голови, виразі його очей, і т. д. його степень злосливости і гніву та зухвалости, чи як би це назвати.

Очевидно, де кінь має великий толуб, велику голову і багато мозку в ній та добру стравність, глибокі і широкі груди, там є більше надії на доброго коня. Такий кінь буде мав правдоподібну велику силу і впередливість, бо його великі груди свідчать мабуть про великі легені і змогу набірати в себе багато воздуху та відсвіжувати кров віддихом, уможливлюючи витревалість в праці і бігу. Такого коня і лекше вчити робити.

В цій ціллі годівець коней, чи фармер, має звернути добру і бачну увагу на такі характеристичні риси: широке випукле чоло і великі виставочі очи лагідного виразу; хай очи будуть радше брунатного коліру, як якого іншого; повіки тонкі і середньої довжини з напрямі від чола до вух; вуха шпічасті і середньої довжини; не дуже віддалені одне від одного; великі ніздря є завжди майже ознакою доброго господарського коня! Натомість вузке чоло, малі круглі очі, вміщені це на переді голови, але радше з боку, грубі повіки, довгі в напрямі від очей до вух, довгі звисаючі вуха, з нахиленням радше взад, круглястий ніс з малими ніздрями, оказують завжди на поганого і трудного до науки коня і такого коня фармер повинен вистерігатися. Це тупий, понурий і часто фальшивий кінь. Коли його розгнівити, він злосний і мстивий.

Коли чоло є середньої величини, очи ясні і середньо великі, всаджені добре в голову з фронту, але виставочі, повіки тонкі і не дуже довгі, а вуха трохи довші, як звичайного в лагідного коня, такий кінь є інтеліґентний, активний, але надто вразливий і з ним треба вміти обходитися дуже лагідно! Інакше його при науці можна зіпсувати. Це нервовий кінь, який не любить подразнення і вразливости.

(Буде далі.)

ДЕ БУВ ДОБРИЙ ВРОЖАЙ.

Хоч на загал був кепський врожай на збіжжя цего року по цілій західній Канаді, однак сям і там були місцевості, які мали дуже добрий врожай. Одною з таких є місцевість Кенвуд в Саскачевані та околиці Керот Риверу. З Кенвуд доносять до преси, що там один фармер намолотив 510 бушлів Маркіз пшениці з 11-акрового куска поля. Це є виїмковий випадок і показує тільки на можливости, як час є добрий, що може видати добре оброблена рілля. Ця видатність рівняється 51 бушлеві з одного акра.

В цих околицях молочення щойно недавно зачали і воно потреває ще яких два тижні. Дощ перервав молочення в Саскечевані. В Манітобі тільки в північних частях мають ще молотити, а в середніх і полудневих давно покінчили. Так само в Алберті тільки далекі північні части домолочують.

Перед 20 роками було в провінції Алберті не більше, чим 10 родів городових шитів. Нині є їх поверх 1,000 ріжних ціни, завдяки навчанню населення, які шити на кветіся до алберґійського пшеника. Цвіти уприємнюють життя і дають люпині праці хоч на хвилину приємність, якої буржуазна кляса вживає кожного дня в році, бо не мусить працюватися на себе.

ВИСТАВА БЕЙКОН-СВИНЕЙ МІЖ УКРАЇНЦЯМИ.

У пятницю, 13-го вересня в Толстої, Ман., відбулась вистава свиней на бейкон, яких виплекали члени клюбу молодіжи плекателів бейкон свиней з цеї околиці. Надгороди будуть дані місцевим зарядом клюбу в слідуючом порядкові.

Йосиф Тесарський дістане 1-шу надгороду, Михайло Біяк 2-гу, Іван Біяк 3-тю, Марія Стрембіцька 4-ту, Іван Дикун 5-ту, Настя Воронюк 6-ту, Стефан Дикун 7-му, Франко Стрембіцький 8-му, Іван Косован 9-ту, Михайло Ткач 10-ту, Михайло Пелешок 11-ту, Василь Ткач 12-ту, Ольга Костинюк 13-ту.

По виставі була компетиція між хлопцями і дівчатами вибрати найліпших три парі свиней. Найліпше пописались в цім Йосиф Тесарський, Михайло Біяк, Франко Стрембіцький, Іван Дикун і Михайло Ткач.

По цім взяли участь в осуді і старші. Між цими Антон Тесарський, В. Дикун і І. Ткач добре вивязались зі свого завдання.

Судячи по зацікавленню присутних старших і молодіжи, є надія, що справа плекання бейконових свиней в цій околиці поступить вперед. Цей рід свиней є найкористніший для годівлі на фармах.

Суддя В. В. Борнс з Домініяльного Відділу Скотоводства сказав:

"Цего року свині привезені тут на виставу є багато ліпше приготовлені, чим попереднього року." Деякі зі свиней були трохи за легкі завдяки тому, що були багато молодші, чим інші. Було би пожаданим, щоб свині були більше однакового віку.

Ліпше викормлення свиней на виставу, більше число виставлених свиней і більше число присутних людей цего року, чим попередних років, вказують, що околиця Толстой робить добрий поступ.

Було сказано одним з присутних: — "Нам треба старатись, щоб ми мали більше членів, аби ми змогли вислати ваґон свиней до Вінніпеґу на провінціональну компетицію". З бігом часу до цего прийде. Нічого не було збудовано за раз, але треба попрацювати над справою, бо фактично в цих околицях тільки годівля добрих бейкенових свиней може бути поплатна. На збіжжя годі тут що року розраховувати. Однак навіть змерзле і зсажене збіжжя мож згодувати безрогами та виручити за це добру ціну.

В суботу 14-го вересня околиця Арбака, Ман., яка є заселена майже виключно Українцями з Буковини, мала другу з ряду виставу бейкон-свиней, яких виплекали члени Клюбу Молодіжи Плекателів Бейкон-Свиней цеї околиці. Помимо гарного робучого дня прибули мало що не всі члени з родичами і сусідами, хоч це поверх 10 миль дороги.

Надгороди дасть місцевий заряд клюбу в слідуючім порядкові:

Мирослава Угринюк 1-шу, Стефан Онисько 2-гу, Домка Давидюк 3-тю, Михайло Федірчук 4-ту, Елисавета Котик 5-ту, Георгій Давидюк 6-ту, Марія Косован 7-му, Зоня Панчук 8-му, Айлін Божик 9-ту, Олена Косован 10-ту, Селія Илюк 11-ту.

По виставі відбулась компетиція осуду свиней між молодіжю. Селія Илюк, Домка Давидюк і Елисавета Котик дописались в цім добре. Дві перше згадані дівчата дуже добре вивязались в подаванню добрих прикмет, задля яких вони так судили свині.

Старші також брали участь в осуді свиней. Майже всі старші, котрі брали участь, вибрали перших дві парі тих самих свиней, що й суддя узнав за найкращі та найліпші. Межи третьою, а четвертою парами були ріжниці. Суддя В. В. Борнс з Домініяльного Відділу Скотарства дав причини, чому він судив так свині, а не інакше. Це викликало поважні дискусиї, з яких старші і молодші багато скористали.

Вистава відбулась у надзвичайно добрих умовинах. Заряд приготовився так, як належиться. Свині були приготовлені теж дуже добре. Дарма, що вистава відбулась майже місяць за скоро.

ЯКІСТЬ ЦЕГОРІЧНОЇ ПШЕНИЦІ.

Для кращого встановлювання ґрейдів на пшеницю Борд оф Ґрейн комішіонери тримають хеміка, який робить аналізу пшениці кожного року і після якости муки, тіста і хліба з него встановляє ґрейди.

Нова пшениця в 1929 р. показалася менше тяжка на бушель, менш видатніна щодо муки, менше бере в себе води в тісті, але має більше білка (протейну). Так звучить тимчасовий звіт доктора Ф. Дж. Бирчарда і його асистента д-ра Т. Р. Ейкена.

Звіт говорить, що скількість муки є менша цего року, а скількість грису є більша, але за це якість муки є чи не ліпша, беручи ґрейд на ґрейд, як минулого року. Зерно пшениці є здорове і добре дозріле, коли брати на загал. Морозу не знати на зерні і видко, що умовини дозрівання були сприятливі, однак кожний слідуючий ґрейд має щораз більше число нерозвинених зерен; через це, що стебло не мало достаточної вохкості. Була-ж посуха. В першім числі пшениці цих недорослих зерен є дуже мало, в другім є їх вже більше, а третє має ще більше і т. д. Ці обставини, що є так багато недорослих зерен, спричинила, що вага одного бушля пшениці є менша цего року, як була минулого, коли було менш вохкості і зерно мало добру нагоду набіратися вохкості і з нею поживи-матеріялу на муку та так виповнялось.

Порівнання ґрейдів.

Ґрейдування цего року вказує, що є менше, як один відсоток ваґонів цегорічної пшениці, що ґрейдують число 4, 5, 6 і т. д. Число 1 портери, якого минулими роками ніхто не бачив, є цего року майже до половини всіх досі ґрейдованих ваґонів! За це числа 5 і 6, які були переважаючими минулого року, цего року майже не стрічаються! А це справді радісний для фармерів обяв!

Пшеницю, яка має більше, чим 14½% вохкості в собі, узнають за вохку і такої пшениці ц. р. є дуже мало, бо тільки 2½% а так званої "мокрої" (тофф), яка має поверх 17% вохкості, цего року ще не було в ваґонах. Все-ж таки і цегорічна вага, коли брати пятьрічну пересічну вагу, як мірило, представляєсь добре.

Порівнююча вага і відсоток білка.

Тут подаємо за д-ром Бирчардом вагу одного бушля пшениці після ґрейдів:

Ч. 1 портери 61½ фунта
Ч. 2 портери 64½ фунта
Ч. 3 портери 63½ фунта

Пятьрічна пересічна вага була на ці самі ґрейди така:

Ч. 1 портери 65 фунтів
Ч. 2 портери 64½ фунтів
Ч. 3 портери 63½ фунтів

Видатність муки із змеленої цегорічної пшениці є приблизно в 1% менша, як з минулорічної, або з пересічного пятьрічного намолоту. За це протеїна скількість є в кожнім ґрейді цего року більша, як була минулого і як була за останніх три роки! Відсоток протеїну сягає від 15 до 17%. Майже половина, бо 10% цегорічної пшениці, має такий високий процент протеїну, а в минулому році ледве 2% пшениці мали так високий процент протеїну. Однак траплялися цего року деякі пробки, що мали навіть так високо, як 18 і 19% білка-протеїни!

Значить, це дуже високий відсоток і мука з такої пшениці є дуже добра на випікання хліба чи іншого печива.

Непевність якости білка.

Сам хемічний склад протеїни є в дечім відмінніший від минулорічного, каже д-р Бирчард. Якісно цегорічна протеїна матерія мала би бути гірша, як минулими роками. Чи так воно є напевно, доктор сам не знає, бо не мав доста пробок що до аналізи. На всякий випадок вартість цегорічної пшениці для муки і випікання хліба, отже як пожива, є значно більша, як іншими роками, тому ціна на пшеницю повинна бути ліпша, як є зараз, коли брати на увагу саму скількість пшениці на цілім світі. Після обчислення знатоків цего року є около 250 мільйонів бушлів пшениці менше, як було минулого року.

Чого хотять пекарні.

Мука з минулорічної пшениці принимала в себе около 3% більше води, як мука з цегорічної. Чим це пояснити, покищо ніхто не знає. З точки погляду пекарів і пекарень для них є ліпше мати муку, яка має добру скількість білка і бере в себе більше води, бо тоді виходить менше білої муки на бохонець хліба, а зглядно з одного мішка муки буде більше бохонців хліба, а цим самим і більший зарібок. А в сучаснім капіталістичнім світі, зарібок — це ґрунт!

Цікава є замітка д-ра Бирчарда, в якій він каже, що хліб цегорічної пшениці ліпше печеться, тобто виростає ліпше в печі підчас процесу печення і є більше вкусним та мякушка в нім більше приманчива своїм виглядом.

Звичайна хазяйка на фармах не має часу звертати увагу на всі ці подробиці при печенні хліба, але капіталістична кляса звертає і тому з цим треба рахуватися та розводити таку пшеницю, в якій є багато і доброго білка.

БІЛЬШЕ КОНТРАКТІВ

Нові контракти напливають денно і від початку заснування Саскечеванського пулу не проминув ані один день, щоб в головнім офісі не одержали нового контракту. Від 1. до 20. вересня, протяг тільки 16 робучих днів, одержано 742 нових контрактів. Ця похвальна скількість в поверх пересічно 46 контрактів денно вказує, що користи з пулевої продажі є чимраз більше очевидні, і що за пять років успішного існування пшеничний пул стає щораз більш спосібним і потрібним.

ЗБІЛЬШІТЬ ПУЛЕВІ КОНТРАКТИ

В інтересі кожного пулевого члена є, щоб всякий можливий бушель пулевої пшениці був відданий до пулевих елевейторів, головно беручи на увагу недорід і порівнано вищі ціни, яких сподіємось в наступаючім сезоні. Дійсна контроля так одержаного збіжжя буде великою користю для Центральної Аґенції Продажі та вплине прихильно на збільшення кінцевої доплати кожному членові. Замітною ознакою є, що по 21. вересня 90 процент всего пулевого збіжжя, яке досі передано до пулу, пропущено через пулеві елеватори, порівнюючо до 80 процент до цего дня в минулому році.

Висилання через пулевий елеватор означає для кожного члена такі користи:

1. Дешевші кошти.
2. Услуга за кошт.
3. Зріст пулевої контролі продажі.
4. Зворот надвижки зарібку.

КОЖНИЙ БУШЕЛЬ І КОЖНА ФІРА ЗБІЖЖЯ ЧЕРЕЗ ПУЛЕВІ ЕЛЕВАТОРИ.

Saskatchewan Co-operative Wheat Producers Ltd.

Head Office — Regina, Sask.

Мала ріжниця в хлібі, але є в колірі муки.

Між хлібом з числа 1, а ч. 2 і 3 є мала ріжниця, каже доктор Бирчард. Між 2 а 3 майже нема ніякої, або є дуже незамітна. Сама краска муки і хліба з неї є в дечому більше жовтява, як була минулого року, але це приписує Бирчард фактові, що між цегорічною пшеницею є більша скількість нової, званої Гарнет, яку фармері розмножують задля її вчаснішого на 10 до 12 днів дозрівання.

Коли ми обговорювали з одним фармером з Манітоби цю справу, як він, будучи у Вінніпеґу, зайшов до редакції, він мабуть слушно замітив: пани доти будуть робити стільки ґримасів з нашою працею, доки не схочеться їм добре їсти, як хотілося панам бувшої царської Росії, коли більшовики перебрали владу в свої руки і розділювали всю поживу вперед між свою працюючу клясу, а як що зістало, це пани могли купити. — Як ви думаєте читачі, — мав цей фармер слушність, чи ні? Вартувало би розводити і ростити високопротеїнну пшеницю, як би то пани платили за неї премію, але як вони ледве кошти продукції звертають, їм шкода позаддя давати, сказав він.

АМЕРИКАНСЬКІ ФАРМЕРИ І МИТОВА ТАРИФА.

Президент Гувер написав оноді до сенату листа, в якім вказує на потребу лишити в новім митовім законі, а зглядно в його поправках, застереження, щоби митова комісія могла рекомендувати, а уряд Злучених Держав рішати, зміни в митових оплатах відповідно до потреб часу і умовин, а ніяк не встановляти сталої митової тарифи на чужі товари. Президент Гувер мотивує своє бажання тим, що те, що нині є добре, може оказатися не відповідним вже за рік-два і тому сенат повинен оставити урядові вільну руку змінювати митові оплати, залежно від часу і обставин.

Президент вказує на молочарство в Злучених Державах, яке завдяки змінности митової тарифи, передбаченої в законі МеНомбер-Фордней, дало американським фармерам молочарам змогу вдержатися на ногах, накладаючи на канадійські набілові продукти високу митову тарифу.

Експльозія на "маневрах".

Підчас еспанських "маневрів" загинуло трох жовнірів а було ранено вісьмох, коли наступила експльозія набою при вправі стріляння коло Барцельони.

FARMER'S LIFE

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND McGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year $2.00

Telephone: 51 465

ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ

часопис для українського фармерства в Канаді — виходить кожної середи. Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, заінкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня міститься в Українськім Робітничім Домі, на розі вулиць Причард і МекҐреґор, у Вінніпеґу, Ман.

Передплата на рік $2.00

Адреса:

FARMER'S LIFE

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

БОРІТЬСЯ ОРҐАНІЗОВАНИМ СПОСОБОМ

"Фармерське Життя" писало вже кількома наворотами, що не йде до ліпшого, а до гіршого. Показуєсь, що воно не помилялося, бо вже навіть консервативне правительство провінції Саскечевану заявило, що фармері знаходяться в поганім положенні і треба буде не тільки видати багато грошей на виживлення тих фармерських родин, які не мали майже ніякого врожаю, але на випадок, як би компанії напирали дуже на задовжених фармерів і продавали фарми за довги, треба буде проголосити так звану МОРАТОРІЮ, це є законне відложення плачення довгів на пізніше, на ліпший час.

Що справа з фармерами стоїть погано бачимо із заяви бюра публіцистики саскечеванського пшеничного пулу, де говориться, що досі (до 27. вересня) пул дістав 49,000 ессайментів, тоб то передачі і перепису збіжжя ріжним пявкам за довги. Но фармера натискають і він мусить відписати своє збіжжя в пулевій орґанізації вірителям.

Коли пани говорить про мораторію, так положення мусить бути фактично далеко гірше, як на перший погляд виходить. Значить фармерська кріза вже є і не треба чекати на неї довго. Навіть ці фармері, які мали сякий-такий врожай, не в силі поплатити своїх довгів і вдержати сімію в належитім здоровлі та дати її належну поживу і одяг. Про придбання господарських улішшень серед цих умов не може навіть бути й мови.

Ціни на всі фабричні товари, які панська кляса контролює, чомусь не падають в долину, як падають ціни на всякого домашнього скота та на збіжжя. Навпаки, в деяких випадках, як ми це вже поперед вказували фактами взятими з офіціяльних урядових жерел, ціни на ріжні фабричні товари підходять постійно в гору. Значить, повстає щораз більша нерівність між тим, що контролює капіталістична кляса, а тим, що контролює працююча кляса.

Працююча кляса контролює дуже мало вже, тільки свою власну робочу силу і ця сила стає з дня на день дешевша, а всякі продукти цеї сили стають з дня на день дорощі і працюючим *треба щораз більше робити*, щоби відкупити від панської кляси свою власну продукцію. Тому, чи ми хочемо, чи ні, мусить прийти до того, що працююча кляса, ради вдержання себе при житті, буде приневолена відсунути пануючу клясу від всякої влади і перебрати цю владу в свої власні руки.

Працююча кляса мусить встановити такий лад на світі, що продуктами своєї праці вона сама буде користуватися без всяких посередників. Нинішні посередники, нинішня пануюча кляса, буде мусіла або взятися теж до праці, або забратися в таке місце, де нема працюючих. Тоді всі будуть працювати на себе через працю на цілий загал. Всяка продукція, рільнича чи фабрична, буде власністю загалу і для вжитку того загалу, а влада працюючих, часто вибирана і часто змінювана, щоби не витворювати бюрократів, буде наглядати, щоби цей розподіл продуктів людської праці відбувався по можности як найсправедливіше.

Значить тоді буде продукція не для профіту і зисків, а для вдоволення людських життєвих потреб.

Та покищо треба фармерам обєднуватися і орґанізуватися та орґанізованим способом боротися з існуючими панськими урядами, щоби: перше, дали кожній потребуючій фармерській родині потрібне до життя мінімум життєвих середників; друге, щоби ці уряди увільнили фармерів від плачення всяких податків від землі, яка не дала врожаю. Фактично фармер вже заплатив і то дуже великий податок, коли наробився коло цеї землі задармо, не маючи від неї ніякого приходу. Третє, фармері повинні зажадати від тих панських урядів безплатного зерна на засів і для годівлі домашнього скота, де цего потреба, щоби фармер не був приневолений заморґечувати себе на цілі роки наперед, стараючись про засів і інші потреби. Врешті, четверте, треба орґанізованим способом виступити в справі довгів для перебрання цих довгів урядом доміній на спілку з урядами провінцій так, щоби фармерське населення мало загарантовану мінімальну платню за свою працю, яка вистарчала би на людяне життя, а щойно рента щоб ішла на сплату тих довгів.

Звісно, що панські уряди цего не зроблять добровільно. Є сумнів, чи зроблять вони це взагалі, але як не зроблять, тоді буде причина усунути їх і заступити своїми власними урядами, які це зроблять.

Гроші і троцького капіталу є в цій країні досить і тільки треба вміти знайти його в тих, що його мають, а не працювали на него. Вони забрали це при помочі бизнесу, тоб то санкціонованого панськими законами злодійства. Бизнес, це нічого іншого, як тільки законом дозволене злодійство. Людина набуде якусь річ, яка коштує одного долара, скажім, а закон позволяє її рахувати опісля від покупця, отже від людини, яка цеї речі потребує, два долари, або три, або й десять! І чи не є це законне злодійство?

Пани пишуть і говорять, що покупець не мусить платити панської ціни, як не хоче. Так, це правда. Панський закон не примушує людину платити, але життєва конечність примушує! Як в фармера діти босі, нагі, голодні, і т. д., чи не мусить він купувати одежі, поживи і т. д.? Це є так звана економічна конечність і панська кляса, яка взяла продукцію в свою контролю, бо вона хитріша і ліпше орґанізована, дуже добре це розуміє. Тому вона може жадати від нас таких цін, тоб то стільки вартости нової праці від нас, скільки сама хоче і скільки може випрубувати.

Закон позволяє не купувати, як не хочете, але закон позволяє також здихати з голоду, терпіти студінь, слабості, недостачі і біль. На це маємо повну свободу, але на свобідне користування нашими власними продуктами свободи нема і не буде поки є кляса, яка контролює виробництво і торговлю, себ-то розподіл вироблених продуктів.

Тому, товариші, треба освідомлятися через читання свого часопису, через обговорювання прочитаного між як найширшим загалом працюючих. Через орґанізовання в освітну і політичну орґанізацію ми зростемо в силу та тоді орґанізованим способом оборонимо себе перед щораз то більшим наступом капіталістів на працюючу клясу. Цей наступ має форму щораз більшого визиску, щораз більшого збідніння працюючих, а щораз більшого збагачення багачів капіталістів, які при помочі свойого хитрого "бизнесу" забірають від працюючої кляси всьо.

Кріза в рільництві буде щораз більша, бо такий характер капіталізму. Він валить і побиває найслабше орґанізованих, а фармері-робітники ріллі є досі найменш клясово свідомі і найслабкіш орґанізовані.

Нам треба покидати релігійні і особисті непорозуміння, які засівають серед нас слуги капіталу навмисне, щоби нас збентежити і поділити, а за це навчаймося, думати, як одна велика і любяча себе громада працьовників. Тоді побідимо!

СТЕРЕЖІТЬСЯ "ПРИЯТЕЛІВ".

"Боже, оборони мене від приятеля, а з ворогом я сам дам собі раду". — Народна приповідка.

В робітничо - фармерській пресі писалося вже нераз бути обережним з незнаними людьми, які вдають із себе "щирих приятелів" для робітника, головно іміґранта, що необізнаний з умовинами.

Вінніпеґська поліція знайшла недавно на вулиці непритомного молодого чоловіка в тяжкім стані слабости і відставила його до Вікторія шпиталю. Тут через чотири дні він лежав непритомний і хоч "екс-рей" фотографія не вказувала ніякого внутрішнього ушкодження, лікарі не знали, що йому бракує. Часово він прокидався і говорив незрозумілі звуки, але ніхто не знав, якою мовою. Шпитальний заряд покликав переводчика, який говорить по польськи і українськи і цей вспів розговоритися з незнаним пацієнтом.

Історія в коротці така: Молодий чоловік, це іміґрант з Польщі, який перед роком приїхав до Ню Йорку, де має брата в фабриці автомобілів. Якийсь час працював під наглядом брата, а опісля виїхав до Західніх стейтів шукати ліпшої праці. В стейті Мічіґен якийсь чужий чоловік забрав його на автомобіль і вговорив їхати з ним до Вінніпеґу, захвалюючи, що Вінніпеґ це прямо рай з нагодою для молодих людий зробити скоро гроші. Цей чужинець завіз його аж до Вінніпеґу, де в Ривер парку потрактував його якимись затроєними кендами, обрабував з $35 грошей, і забрав верхній плащ та непритомного лишив в парку.

Цей випадок повинен служити, як осторога всякому іміґрантові і робітникові чи фармерові в подорожі, щоби не повірятися опіці ніяких "щирих приятелів", бо капіталістична система намножила хуліґанського елементу.

Вулиця виховує дітей працюючої кляси. Спокуса "вживати світа" на взір багачів спричинює, що деякі одиниці затрачають всяке почуття стиду, чести, совісти і людяности та стають людськими хижаками. Їх викорінить тільки зміна теперішнього ладу і майбутня влада пролетаріяту.

З витвореним за царату хуліганством радянська влада минулими роками мусіла тяжко боротися, а подекуди воно ще й нині вспіло заховатися і вона з ним бореться.

Щоб забезпечити своїх дітей від впливу вулиці, українські працюючі основують при кожнім відділі освітної орґанізації Товариство Український Робітничо - Фармерський Дім діточі школи і відділи Секції Молоді. Тому всі родичі повинні самі ставати членами ТУРФДім, і посилати туди свої діти!

ЧОРНЕ ГАЙВОРОННЯ.

Ніхто краще не знає, як знають це фармері, що є така птиця як гайворон. Гайворон, це великий шкідник. Не тільки нищить гнізда співучих і корисних птахів, які помагають рільництву, але вбиває інші пожиточні і корисні звірята. Його чорна краска є дуже непривітлива і простий народ праці не любить гайвороння. Чує до гайвороння відразу.

Таке гайвороння є між людьми. Його погане "кракання" почуєте в кожній місцевости. Таке гайвороння само є дуже шкідливе для працюючої кляси, а при кожній нагоді накидаєсь на тих, які хотять освітити трохи свого працюючого брата. В першу чергу це людське гайвороння накидаєсь на передовіших одиниць працюючої кляси.

Це людське гайвороння теж дуже чорної краски. І про одного такого гайворона довідуємося, що промовляв на зборах одного суто-католицького запомогового товариства та не міг видержати, щоби не переїхатися по "большевиках". Цей чорний крук сказав, що можна називати комуністів або радикала по його спіжно білих руках, бо комуніст і радикал ніколи не працюють!

Чому цей чорний крук забув поглянути на свої руки вперед?

Бачите, товариші, ця гайворонська мізерота хоче, щоби в працюючої людини не було чистих рук, тільки щоби вони були порепані і загноєні та невимиті і щоби тоді лекше було звати людей "свинями", "биками", "худобою", "волами" і т.д. Це гайвороння так чесних людий праці називає.

Словом, коли людина з вигляду вказує на чорнороба, таке чистенько вимите, зачесане і "виглянцоване" гайвороння має претенсію тримати "хлопа" здалека і вказати робітникові "його місце". Нагримати та насварити і наганьбити до схочу. Однак як фармер чи робітник тримаєсь чисто і гарно та одягнесь трохи ліпше, він вже навіть своїм зверхнім виглядом відбирає такому крукові і паразитові охоту уважати себе за щось нищого, бо не дармо є навіть поговірка, що одежа становить людину.

Що робітники ріллі і фабрики, які є клясово свідомі, не валяються в бруді, це наслідок їхньої культурности, яку вони виробили в собі і раді би вщіпити у всіх працюючих. Бо й хто-ж має більше права бути чистенько і прилично вдягнений, як не працівник, який всего добра на світі напродукував? Чи він не вартує мати вимиті руки та людяну одежу? Він, що цю одежу зробив?!

Такі чорні круки самі в житті ані одного дня чесно не працювали і тому думають, що всякі не працює і тому говорять, що комуністи і радикали не працюють. Хотіли-б ми, щоби так це чорне гайвороння ходило по лісових роботах, по майнах, екстра-ґенках і инших тяжких роботах, як ходять і працюють "комуністи і радикали".

Та хоч в комуністів і радикалів "білі і делікатні руки", ми не бажаємо чорним крукам попастися в ці "білі руки", бо вони крепкі і здорові і як би тільки раз потрясли гайворонячими пазурами, ледве чи такий крук забув би це за місяць.

А покищо, погляньте, люди, на руки в чорного гайвороння. Ці руки не тільки сніжно-білі, але мають і довгі та дуже липкі пальці. Глядіть, люди, і стережіться! Гайворон вже не одне курятко вкрав і пожер!

ЩО ГОВОРИТЬ ПРО ПРИМУСОВИЙ ПУЛ ГЕНРІ ВУД.

"Др." Г. В. Вуд, президент Обєднаних Фармерів Алберти, як також і президент албертійського пшеничного пулу виразився, що суґгестії Сапіри відносно примусового пулу є неможливі до здійснення і непрактичні.

Сапіро каже, що коли примусовий пул буде ухвалений урядом, то це не значить, що він мусить бути ним контрольований. Контроля пулу залишиться в руках орґанізації. Та Вуд говорить про це так:

"В Канаді існує дві системі продажі збіжжя і обі вони є признані законом та контрольовані і реґульовані при помочі закона. Коли представники ідеї примусового пулу признають право уряду законом скасувати одну систему продажі збіжжя, то уряд може рішити ужити цего права і при помочі закона скасувати пул.

З другої сторони, коли уряд дорогою закона усуне стару систему продажі збіжжя через заборонення фармерам доставляти її збіжжя, він тим самим знищить майно, яке представляє вартість мільйонів доларів і яке стара система нагромаджувала роками під санкцією уряду.

Чи мають приватні компанії втратити це все майно, чи має уряд заплатити їм відшкодування? Або чи фармері, які домагаються цеї революційної методи (примусового пулу) думають взяти на свої плечі справу відшкодування приватним компаніям? Я хочу запитати також, хто заплатить відшкодування пулові, як уряд схоче ухвалити закон, що всі фармері мусять продавати своє збіжжя старим приватним компаніям?

Я не можу припускати, що уряд підійметься такої справи, як примусити фармерів продавати своє збіжжя якісь одній аґенції без того, щоб не взяти на свої плечі цілковитої, або бодай спільної відповідальности за контролю тої системи.

Є багато інших комплікацій, що мають свій вплив на фармерські інтереси і на функції уряду, над якими треба уважно застановитися так фармерам, як і урядові, нім такий нечуваний закон зістане ухвалений. Для мене такий закон є немислимий у вільній країні", закінчує Генрі Вуд.

З вище сказаного видно про що ходить президентові Обєднаних Фармерів Алберти і пшеничного пулу. Він журиться, що збіжеві компанії збанкротують, коли ввійде в життя примусовий пул. Він питаєся, що станеся з тими елеваторами, які збіжеві спекулянти побудували за останніх кільканайцять літ.

Ми думаємо, що вони вже давно їм виплатилися, а що вони побудовані за фармерські гроші, то повинні перейти без ніякого окупу під заряд примусового пулу.

ДОБРА ТЕМА ДО ДУМАННЯ.

Новинка з 23. вересня з Торонто говорить, що тамошній пробаційний суд апробував останню волю помершого недавно багача, сер Едварда Кемп-а. Після судового рішення маєток помершого виносить $7,771,980. Про удобрення останнього завіщання подалася "Нешинел Трост Компані". Це удобрене судом завіщання вказує, що маєток складається з $125,000 реальностей, $6,762,668 бондів і шерів, $792,-179 готівки: ріжного маєтку на $27,350 і асекураційних поліс на $10,965.

З цего великого маєтку помершний сер Едвард Кемп оставив для 11 добродійних товариств звязаних з Обєднаною церквою по $2,500 кожній, 11 інституціям по $1,500 кожній, одній протестанській колеґії та ще там якійсь інституції від Юнайтед чорч, разом $85,000 і деяким особам менші суми. Двом прибраним дочкам по $100,000. Лейді Кемп дістає його резиденцію, звану "Кесл Френк" з Торонто і одну четвертину з осталого маєтку по відтрученні названих повище сум та певної суми на вдержання резиденції, а осталі три четвертини чистого маєтку поділено в ріжній часті на діти і внуки.

Одно цікаве питання.

Досі все гаразд і дуже добре, тільки треба запитатися, звідки сер Едвард Кемп набрав стільки тих мільйонів? Що він на них робив? Чи сіяв пшеницю, або годував худобу? Чи робив де в лісах, або майнах, чи гартаках? Чи може працював де на залізниці?

Не знаючи, ким в своїм життю був цей пан, не можна-б було відповісти на це питання. Але треба заглянути в книжку під заголовком "Who is who?" (по нашому: хто є хто), а там на сторінці 499 читаємо таке:

"Сер Едвард Кемп, канадійський сенатор, президент "Шіт Метал Продукте Компані", яка крім головної фабрики і офісу в Торонто має бренчі в Монтреалі, Вінніпеґу, Келґарі, Едмонтоні і Венкувері; директор "Нешинал Трост Компані" в Торонто і інших компаній; уроджений в Клереневил в Квебеку, син багача фармера, який був сторником; вивчений батьком на книговода, Едвард скоро вибився на провідного фабриканта і бизнесмена; був свого часу президентом "Канадійсько Товариства Фабрикантів"; президент торговельної палати (борд оф трейд); делеґатом до ріжних торговельних і товариських орґанізацій; кількома наворотами послом до федерального парляменту і міністром в Кабінеті Бордена; від 8. травня 1915 р. назначений Борденом головою комісії воєнних купівель (?), від 23. жовтня 1916 р. іменований міністром війни в Канаді, а 13. лютого 1917 р. міністром канадійської армії поза Канадою і нізніще головою демобілізації; від 13. липня 1920 р. назначений в кабінеті Міена міністром без портфелю, а від 4. листопада 1921 р. назначений (за вислугування канадійським міліонерам Зам. ред.) доживотнім сенатором, яким і помер".

Старий знайомий.

Але погляньмо ще, хто то є ця трост компанія, якої президентом був небіщик мільйонер? В "Кенада Ірбук" з 192 —1928, на стороні 160 сказано що ця трестова компанія має свої галузі в Монтреалі, Гамілтоні, Вінніпеґу, Едмонтоні, Саскатуні і Лондоні в Англії, а головний осідок в Торонті.

О! Як так, то ми добре знайомі з нею! Не один український фармер знає вже тепер цю компанію і знає, як пан мільйонер Кемп робив свої мільйони... Фармерські діти пухли нераз голодом, але трост компанії пана Кемпа і йому подібних богомільних добродіїв мусіло було дати проценти і процентики та процентята і надпроцент від того всього...

Ця трестова компанія має 2,500,000 доларів вкладового фонду (мабуть на папері тільки, бо на це є певні сумніви), а в друге стільки має резервів вже. Скільки має реальностей, тобто загарбаних від бідних фармерів фармів, цего покищо ми не знаємо, але як би час, могли би ми довідатися... Та воно і не потрібне.

Питання, як може один чоловік робити мільйони і лишати їх своїй фамілії та церковним інституціям, а сотки тисяч чорноробів, хоч працюють, як невільники, не мають за що накормити, одягнути і де тепло примістити себе і своїх найближчих? Як воно це є?

Затуманювання голови.

Панський прихвостень Василь, його побратим редактор "У.Г.", і багато панських аґентів і аґентчуків, говорять, що ґеніяльність помислу таких панів, як померший сенатор, дала їм ці маєтки. Що такі люди стають багатими задля своєї орґанізаційної ґеніяльности і цим способом добиваються таких мільйонових капіталів. І що без таких "ґеніїв" було би зле на світі, бо не було би фабрик і праці в них.

Гаразд! Хай буде, що вони добрі і ґеніяльні орґанізатори. Але коли судити по висказам панських аґентів, деякі з них, як Василь і Мирослав, є навіть дуже "ґеніяльні" — як закрутить тобі, так і волом не розкрутиш — але чомусь ми не бачимо в них капіталів, тільки збирають панські окрушини з панських столів та обгризають кістки кинені їм, як вірним панським собакам.

Можна обійтись без них.

Значить, арґумент аґентчуків щось не тее... Далі, ми запитаємо тих панських льокайчуків, чи правда це, що були на світі часи і то не так дуже давно, що не було "ґеніяльних" орґанізаторів, фабрикантів та бизнесменів - фінансістів, але люди якось жили на світі? Ба, навіть жили подекуди багато краще, як тепер. Значить, знов арґумент щось не тее, бо виходить, що люди праці могли би ще й нині жити без таких "ґеніяльних" умів.

Тимбільше могли би, що ці уми є "ґеніяльні" тільки на свою руку, на визиск, а не для добра загалу. Іншими словами виходить, що такі пани, це суспільні галапаси, що живуть на здоровому організмі працюючої кляси і тучаться її кровавицею... А за цим виходить, що говорення таких панів, як Василь, Мирослав, і прочая і прочая, це теж скінчена брехня і просте затуманювання здорового хлопського розуму.

Ані пан Кемп, ані ніякий інший суспільний паразит, на ці гроші чесно не працював, а працювали на них сотки тисяч клясово несвідомих рабів праці, робітників ріллі і фабрики, і по справедливости ці мільйони, всі де тільки які є, належать до працюючої кляси! І не далекий вже час, що вона доведена до крайности приверне ці мільйони їх правним власникам... Тим, які їх натворили!

Читайте і поширюйте між своїми сусідами "Фармерське Життя" та приєднуйте передплатників.

КАНАДІЙСЬКИЙ ДОБРОБУТ В ПРАКТИЦІ.

Ще раз приходиться нам писати про канадійський добробут, про який так широко розписується канадійська англійська буржуазна преса, а за нею малпують і наші жовтослиняві самостійники. Нема ні одного числа буржуазної ґазети в Канаді, в якім ви не вичитали-б, як то ріжні капіталістичні "визначні" особи висказуються про світле майбутнє Канади, як країни, в якій є повно сирівцю на вивіз за границю, як країни, яку всевишній обдарував великими природними багацтвами.

Говориться про великі канадійські ліси, про ріки і озера повні всякої риби, про величезні поклади вугілля, про урожайні землі, про великі копальні ніклю, золота, срібла, міди, цинку — взагалі, про всі багацтва на землі і під землею, але нічого не кажеться про те, що лише маленька горстка суспільних паразитів-капіталістів користується всіми цими багацтвами, бо вона має в своїх руках средства продукції. Нічого не говориться про те, як то капіталістичні корпорації експльоатують великі канадійські ліси, вирубують праліси при помочі дешевого робітника, обертають дерево в будівельний матеріял, як також і в папір, а опісля накладають на це все таку ціну, яка рівнається рабункові, коли порівнати кошти продукції цих товарів до ціни, які працююче населення мусить платити за ці товари.

Нерівна міра.

Як лісовий робітник робить за таку низьку платню, як $30 місячно, то за тисячу стіп найгіршого сорта дощок треба заплатити $40. Коли робітник в майні получає пересічно 75 ц. за тон видобутого вугілля, то вам треба заплатити за нього найменше $12. Коли продукція одного бушля пшениці виносить одного долара, то фармер має продати його за 70 центів. Це є капіталістична система, яка рабує робітника в лісах, майнах, на залізничих дорогах та в фабриках, а фармерів на фармах. Ця страшна експльоатація довела до того, що багацтво цеї країни знаходиться в кармані кільканайцятьох паразитів, а працююча кляса терпить голод і холод.

Велике число фармерів, а головно наших українських, боїться взяти до рук часопис, який поясняє цю страшну експльоатацію працюючої кляси та радить, що треба робити, щоб скинути з свого карку всіх трутнів. Їм страшно, щоб не заразилися більшовизмом, бо тоді пропала вся надія на ту мрію, яку вони плекали від самого початку їхнього приїзду до Канади, — стати багачами. Вони не розуміли того, що в капіталістичній системі нема місця для кожного стати багачем, бо як би кожний ним був, то хто опісля працював би на тих багачів.

Очевидна брехня.

В старім краю говорили пани, що хлопській дитині нема змислу вчитися у вищих школах на пана, бо коли вона стане паном, то не буде кому пасти свині. Таке саме і з багацтвом. Ви прочитаєте нераз в буржуазній пресі, що в такій демократичній країні, як Канада, кожний має нагоду стати мільйонером. Це потвердить навіть і "одинока народна", ґазета "Укр. Голос". Значиться, вільному воли! Коли ти хочеш бути мільйонером, так боже тобі поможи! Ніхто тебі цего не сміє заборонити.

Однак коли приглянутися справі з иншої сторони, то побачимо, що таке говорення є говорення людей, які не мають навіть елементарного поняття про устрій капіталістичної системи. Ми не знаємо про один нокий випадок, не лише в Канаді, але на цілім американськім континенті, щоб фармер чесною працею своїх рук доробився мільйонового маєтку.

Паперові фармері.

Ми не хочемо сказати, що немає зовсім фармерів-мільйонерів. Є, але всі вони були, або ще й зараз є як не банкирами, то директорами ріжних мільйонових корпорацій, які вкладали свої мільйони в землю, руководячись спекулятивними цілями, але які не робили чесної праці ні одного дня в своїм життю. Чоловік потребував би жити около 700 літ і кожного дня заробляти по $4 денно і класти їх до банку, щоб заробити один мільйон доларів. Коли-б хто в такий спосіб доробився мільйона, то тоді навіть більшовики мусілиб признати, що він доробився маєтку чесною працею. Але коли ми читаємо, що в Торонто, Онт., помер на днях, якийсь сер Едвард Кемп і лишив маєтку на $7,718,980, то в цих мільйонах є сльози, кров і піт канадійських фармерів і робітників. Щира душа був цей мільйонер Кемп, бо в своїм передсмертнім завіщанню записав він поверх $150,000 на церкви і церковні школи, які певно зроблять його за це своїм святим.

Тепер наведемо другий приклад канадійського добробуту. Річний звіт "Балф Ґрейн Компані" у Вінніпеґу показує яскраво, чому то канадійські фармері мусіли продавати свою минулорічну пшеницю по 60 центів. Тому, що збіжеві компанії лиш на те існують, щоб злупити з фармера шкіру при помочі ріжних надужить при ґрейдуванню і продажі пшениці. Збіжевих компаній у Вінніпеґу є багато, а Балф Ґрейн Ко. оголосила, що чистого приходу в торговлі пшеницею за минулий рік мала близько пів мільйона доларів. Декотрі компанії заробили більше, але коли кожна з цих компаній, які становлять цей рій шершенів на Вінніпеґ Ґрейн Ексчендж, заробила по пів мільйона доларів, то тоді нам стане ясно, хто користується канадійським добробутом.

Фармерський добробут!

Ми вже згадували в останніх числах "Ф.Ж." про добробут фармерів в трьох західних провінціях Канади, а головно про добробут фармерів в полудневім Саскечевані. Саскечеван, це найбільша пшенична провінція в Канаді. Вона сама продукує стільки пшениці, скільки Манітоба і Алберта разом. Та цего року посуха знищила засіви в цілій західній Канаді, а в полудневім Саскечевані стоять поля, яким не судилось цего року бачити жниварки. Треба згадати, що землі в цій части провінції є дуже гарні, та найкраща земля не вродить нічого, коли не буде дощу. В полудневім Саскечевані нема багато українських фармерів. Там жиють по більшій части англійці, німці і французи, які осіли на добрих землях і з більшим капіталом, як на приклад, українці. Земля через останніх кілька літ родила несогірше, краще, як в інших місцевостях Саскечевану, однак один недорід збіжжя поставив цих фармерів в таке скрутне положення, що їхнє існування залежить нині від урядової допомоги.

Доробилися.

Ґазети доносять, що міністер доріг в уряді Ендерсона, А. С. Стюарт обїзджав цю частину провінції, відбував конференції з муніципальними радними і переконався, що 5,489 фамілій потребує негайної допомоги. Щоб бодай частинно допомогти потребуючим, Стюарт говорить, що саскечеванський уряд буде примушений видати негайно щонайменше півтора мільйона доларів.

Та це ще не все. Стюарт говорить, що найбільша кріза прийде з весною, коли то треба буде подумати над тим, в який спосіб допомогти цим фармерам засіяти збіжжя. У всіх відвіданих ним околицях дається відчувати великий брак не лиш насіння, але бракує паші для худоби, а навіть і бараболь.

Довги і податки.

А що буде з тими фармерами, які сидять в кишенях ріжних морґеджевих компаній? Правда, Стюарт обіцяв, що коли вірителі не будуть руководитися розсудністю, то уряд Ендерсона проголосить мораторію. Після нашої думки банки, морґеджеві компанії і інші галапаси не знають що це таке розсудність, тому уряд Ендерсона добре зробить, як не буде чекати аж до того часу доки ці ґалапаси не виявлять своєї "розсудности", але таки негайно проголосить мораторію.

Брехуни малпують.

Фармерський "добробут" довів до того, що коли нині фармер вмирає і потребує негайної лікарської помочі та кличе телефонічно лікаря, щоб приїхав, то цей не хоче, аж доки муніципал не заручить, що заплатить йому його дорогу. Значиться, серед великого "добробуту", хай фармера чорт бере, як він не може заплатити лікареві його аж надто великого рахунку. Що скажуть на це редактори жовтослинявої преси, які шукають за недостачами в Радянськім Союзі і вигадують такі сплетні, з яких вже і фармерські коні сміються нині? Спитаймо, але, чи читали ці слиняві редактори, що кожний робітник в Радянськім Союзі дістає безплатну лікарську опіку? Не лише він, але і всі члени його фамілії. А наші слиняві редактори не бачуть, яка нужда і які злидні присіли робітників і фармерів в Канаді! Вони малпують за буржуазною пресою і свищуть щось про добробут.

Будуть масово ліцитувати.

Другим важним питанням, якому треба буде зарадити, це податки. Хоч минулого року врожай був несогіршний, то пани потолочили фармерську працю так, що забрали її майже задармо. Фармері, звичайно, платять насамперед рати морґеджевим галапасам, а опісля, коли щось їм лишиться з продажі збіжжя, платять податки. А цю останньої осени багато фармерів не заплатило не то податків, але і морґеджевих рат, то цего року справа з податками стоїть дуже плохо. Надходить час, коли то муніципали будуть продавати фарми за залеглі податки. І коли не натиснеться на уряд, щоб він і тут зарадив, то морґеджеві компанії збіжуться і закуплять ці фарми за податки, бо така купівля принесе їм 10 процент чистого зиску. Купівля фармів за залеглі податки являється для цих визискувачів найкращим і найпевнішим фінансовим вкладом (інвестмент). Тому фармері повинні домагатися, щоб уряд заборонив цего року ці "текс сейли".

Як з наукою дітей.

Ми розуміємо гаразд, що спинивши продаж землі за залеглі податки, муніципали знайдуться в прикрих обставинах, бо не зможуть тоді фінансувати шкіл і може прийти до того, що треба буде школи замкнути на зиму. Ми, особисто, не хочемо цего бачити, однак скажемо, що уряд і муніципали повинні застановитися над пляном фінансування шкіл і що коли в них знайдеться добра воля, то вони цему зарадять. Коли школи будуть отворені зимою, то ми певні, що багато дітей небудуть з цего користати тому, що їхні батьки не будуть всилі постаратися для них о теплу зимову одіж. Ці діти будуть сидіти в дома, тому замкнення шкіл на зимові місяці, чи сяк, чи так наступить.

Навіть в часах такої чорної крізи, як зараз, фармері зможуть собі бодай частинно зарадити, якщо вони зрозуміють, що лиш в солідарности сила і якщо вони орґанізованою дорогою будуть домагатися від урядів не жебранини, але того, що їм дійсно належиться. Коли уряд видає гроші на допомогу фармерам, то він не дає своїх грошей. Є це гроші, які уряд стягнув і стягає з працюючої кляси, тому вони належать до працюючих.

ЯК ПЕТЛЮРІВСЬКІ СОЮЗНИКИ ЗРУЙНУВАЛИ НА ВОЛИНІ ЦЕРКВУ.

Нище подаємо доклад ундівського посла Володимира Кохана про те, як союзники петлюрівців знищили в селі Павловичах на Холмщині православну церкву. Цей доклад вміщено в ундівській львівській ґазеті "Новому Часі" з 16. серпня.

Гарних союзників мають греко-православні петлюрівці! Зрештою читайте й судіть самі. Це робили не безбожні більшовики, але польські християни, з якими приятелюють і президента яких у своїх церквах вітають петлюрівські християни. Ба навіть ті самі ундівці, з ґазети яких ми передруковуємо цю статтю, дуже по приятельськи жиють з польською шляхтою та допомагають її нищити українські робітничо-селянські організації.

Церква в Павловичах — згідно з оповіданнями людей — найстарша з усіх церкав на Холмщині, бо рахували її 345 літ. Цікаве, що час не знищив дерева, бо трималася вона добре. В її нутрі до тепер находилося багато старих образів і памяток з написами по стінах і стовпах. Церкву в 1920 році опечатано, але на якій підставі ніхто з громадян не вмів дати вичерпуючої відповіди. При печатанню церкви забрала поліція разом з якимсь "інспектором" невідомого назвиска і фактичного уряду багато річей — як фелони, книжки, образи, хоругви і ин., а між ними чашу і мирницю, що, як кажуть, була зі срібла чи золота.

Як сказано вже в горі від року 1920-го ніхто в справі церкви з громадянами не переговорював і люде від часу до часу з нагоди свят приходили під замкнені двері святині на молитву. Аж дня 28-го липня ц. р. заїхав до громади ґмінний війт з Долгобичева, поляк Гіполіт Стащук в асисті команданта П.П.Д. в Долгобичеві та ґмінного писаря Шпирки, та сказали місцевому солтисові Андрієві Пирогові, що хочуть оглянути церкву. До внутра церкви не йшли і нічого не оглядали, а прийшовши під церкву, та відбувши в трійку пошепки якусь параду, заявили томуж самому солтисові, що на другий день, тобто 29-го липня в год. 10 рано прийде староста, бо "щось" треба буде зробити з церквою.

Дня 29-го липня ц. р. громадяне Павлович не передчуваючи ніякого лиха розійшлися в поле на жнива. В селі остали лише старики й діти. Солтис чекав на старосту з повіту. Та о год. 10 10½ рано замість старости, заїхали в село 3 фіри. На передній фірі 5 жандармів, війт і писар, а на двох других якісь люде, з пилами, долотами, гаками від гашення вогню і т. п. знаряддям. Виявилося пізніше, що не були поляки з сусідних сіл.

По приїзді, не йдучи навіть до місцевого солтиса як начальника громади, кинулися всі вони на церкву. Командант, війт поляк з Долгобичева і писар стали відривати печать на дверях церкви, а другі кинулися негайно валити дзвіницю. Заки "начальство" отворило двері до церкви прочі завалили вже стіну дзвіниці. Присутний при тім всім місцевий громадянин старик Приємський оповідав мені зі сльозами в очах, як то він благав, цілував руки війтові, командантові та всім поліцаям і другим, щоби вони заперестали руйнування, кажучи: "хоч образів не бийте, дайте людям змогу прийти з поля, нехайби вони порозумілись з старостом, за що валять їм церкву". Але його не слухали. Глузуючи і називаючи послідними словами підпоєні алькоголем, нищили церкву дальше. Колиж Приємський загрозив їм наслідками, сказали, що нікого не бояться, а на його успокоєння додав командант поліції: "Zaraz tu przyjedzie starosta z waszym księdzem, będziecie się mogli skarżyć". В присутности Приємського отворив командант "царські врата" а пяні від алькоголю і опянілі до решти дурманом нищення всі кинулися на престіл і почали відбивати долотами образ божої матері. В міжчасі прийшов на місце доконаного святотатства місцевий солтис Андрій Пиріг. Один зі справників запропонував йому з місця вказуючи на образ матері Божої: "Kupcie sobie tego świątaczka". Нарід, що почав збігатися з поля а особливо жінки підняли нечуваний плач і крик. Оповідали мені люде з поблизьких громад, віддалених 3—4 кільометри, що голосіння жінок, дітей, кликання рятунку, було чути цілком виразно аж до них.

Але це не помагало, а радше ця розпука бідних людей заохочувала їх до руйнування. Повилазили вкінці на копулу і з неї почали співати ріжні сороміцькі пісні, звертаючися передовсім в сторону жінок, котрі плакали. Ось одна жінка підійшла до мене і говорить мені "на ухо" дослівні слова такої одної пісні, а вказуючи на свою сусідку, оповідає про пропозиції одного з тих, що нищили церкву, кинені під її адресою з церковної копули. Списав я їх, але передати їх шановним читачам годі.

Попідрізувавши вкінці копулу з усіх боків, скинули на землю хрест, що падаючи зарився з мемлю і погнувся. Відтак зіпхнули цілу копулу. Падаючи з висоти на землю розбилася вона на дрібні кусні...

По 5-ти годинах з церкви остало румовище. На нім засіли змучені "робітники" до пиру. Горівку привіз з собою ґмінний війт Гіполіт Стащук. По шклянку на горівку посилали до місцевого солтиса Андрія Пирога. Бавилися і кпили. Відїжджаючи співали на радощах, покепковуючи при цьому примінивши в пісні утраквізм, (дослівно):

"Гей на горі, горі церковця стояла
Dzisiejszego dnia z naszych rąk upadła".

Поліція привела ще кілька фір з поблизької мазурської кольонії Гунятин і забрала деякі церковні річи. Куди не знати.

Що то є партія?

Що це є партія? Партія — це не кляса, а частина кляси. Але партія — це голова кляси.

Є багато таких робітників і фармерів, що вже присвоїли собі клясову свідомість, що вже розуміють ріжницю поміж клясою капіталістів а клясою робітників, що вже прийшли до переконання про потребу неустанної боротьби робітничої кляси, — але до партії не належать, бо ще не розуміють значіння партії, не знають, яка її роля у клясовій боротьбі і не признають конечности належання до партії.

І ще одне явище бачимо: робітники і фармері, які вже були у партії, навіть по кілька років, нагло партію опускають і стають до неї байдужними а то й ворогами її. Ці робітники так би не робили, коли б вони ясно собі представили, що таке партія і яка її роля у клясовій боротьбі. Вони такого ясного поняття про партію не мають і тому так легко її покидають.

Розберім, що таке кляса і що таке партія. Під клясою розуміємо групу людей, яких становище у продукції є однакове. Отже кляса капіталістична, це група людей, які володіють средствами продукції. Їхні інтереси, інтереси власницькі, є однакові. Всі вони стремлять до того, аби якнайсильніше забезпечити за собою свої власности і аби мати якнайбільший зиск з тої власности.

Вона ж кляса робітнича, це група людей, що продає свою робочу силу, наймається у тих, які володіють средствами продукції, у капіталістів. Становище членів робітничої кляси у продукції є однакове, отже їхні інтереси однакові.

Візьмім один приклад: дерево, у відріжненню від заліза, є однородне, але в самому дереві є всілякі ріжниці, одно твердше, друге мякше, одно з грубшою корою, друге з тоншою і т. д. Кожне дерево не є зовсім таке саме як друге. Але у відріжненню від заліза, води чи чого иншого, — все те є дерево.

Подібно з робітничою клясою. У відріжненню від инших кляс, вона є однородною. Але в її нутрі є ріжні угруповання.

Справді, хібаж не ясно, що робітник великої, добре устаткованої фабрики — це щось одне, а робітник дрібної робітні — друге? Тут причиною ріжнородности є ріжнородність самих підприємств і всього ладу роботи у них. Друга причина приховується в мірі, так би сказати, пролетарського стажу. Фармер, що став на фабрику вчора-позавчора, це не те, що робітник котрий працював на ній ще змалку.

Отже є ріжниця поміж ріжними робітничими ґрупами. Вони основуються на тім, що робітники працюють серед ріжних обставин і що походження робітників є ріжне. Звідси випливає ріжниця клясової свідомости серед пролетаріяту. Одні робітники більш клясово свідомі, другі менше, а инші зовсім не свідомі клясово, цебто, вони зовсім остаються під впливом буржуаї і вони не бачуть ріжниці поміж інтересами робітничої кляси з інтересами кляси капіталістичної.

Бачимо таку картину: уся робітнича кляса має одні інтереси, бо її положення в продукції однакове, вона є визискувана клясою капіталістичною, в її інтересі є вести боротьбу проти капіталістичної кляси, аж доки тої кляси не знищиться; але не всі робітники є свідомі того. Лиш якась частина робітництва є того свідома. Та частина організується в партію. І длягого то партія є головою робітничої кляси. Яку ролю відіграє голова в життю одного чоловіка, таку ролю відіграє партія у життю цілої кляси. Партія проводить боротьбою робітничої кляси проти капіталістичної кляси. В додатку до того треба сказати, що партія не лиш голова робітничої кляси, це також її нервна система. Без нервної системи чоловік не одержував би жадних вражінь, не міг би вправити своїх членів в рух. Без партії робітнича кляса блукала б манівцями, безпляново, безцільно, витрачуючи зовсім на марне багато своєї енерґії.

Коли б кожний робітник був однаково свідомий, то на партію не було б місця. До керовництва можна б па черзі вибирати робітників, кожний з них знав би, як керувати цілим орґанізмом кляси. Воно ж так не є. Свідомість робітників ріжна. До проводу надається і до нього мусить братися частина робітничої кляси, та частина що є найбільш свідомою, найбільш поступовою; та частина є рівночасно найкраще з'орґанізованою в партію.

Ріжна свідомість серед робітничої кляси, — є також ріжні партії серед робітників.

Капіталісти сильно з'орґанізовані. Вони мають могутні засоби до боротьби, вони підступні, хитрі. Боротьба з тим ворогом дуже трудна. Він не занедбає жадної слабої сторони робітничої кляси, жадної її помилки, жадної недостачі, аби її не використати в своїм інтересі. Сотками, тисячами ріжних орґанізацій розпоряджає капіталістична кляса, при помочі яких вона пляново стремить до дальшого закріпощення робітництва.

Лиш пролетарська партія є в силі проводити боротьбу проти такого ворога. Чим сильніша та партія, тим успішнішою є боротьба проти капіталістів. Партія мусить рости в силу — своєю орґанізованістю, своїм числом. Партія мусить скріпляти свій вплив серед безпартійних мас.

Коли партія є в силі це робити? Коли може вона зміцнювати і поширювати свій вплив, коли може вона рости числом членів? Тоді, коли вона в тім напрямі працює, тоді коли вона є все в передних траншеях боротьби робітництва проти капіталізму, коли вона переконує, виховує нових борців, нових членів своєї орґанізації.

Коли ми переконаємо свого товариша праці, що робітнича кляса мусить мати голову, мусить мати партію (він може також самий переконатись читанням робітничої преси, книжок), що без пролетарської орґанізації, без партії, робітнича кляса не може побідити свого ворога, капіталізм, то він до партії вступить, буде у ній енерґічно працювати і з неї ніколи не виступить. Він тоді справді належить до найбільш поступової, найсвідоміщої частини робітничої кляси і лиш тоді ті слова є дійсністю а не голословною хвальбою.

Партія, це орґанізація найбільш клясово-свідомого пролетаріяту даного краю.

Партія не є те саме, що кляса. Партія, це частина кляси, найбільш поступова, найсвідоміща. Але партія бореться за інтереси цілої робітничої кляси і тому не можна протиставити клясу партії, так само, як не можна протиставити голови тілу. Клясово свідомий робітник, що пізнав, що без партії вести успішної боротьби не можливо, відцести побіди над буржуазією не можливо, вступає до партії і веде боротьбу не лиш за свої інтереси, але рівночасно за інтереси усьої робітничої кляси. Цей робітник, що вже визнає клясову боротьбу, що вірить в побіду робітничої кляси, але з якихсь причин не може належати до партії, він остає симпатиком партії, піддержує ведену партією роботу. І лише такий робітник виступає проти партії робітничої кляси, що не знає її значіння, її завдання, не розуміє інтересів працюючої кляси. Таких робітників треба повчити що таке партія.

УСПІХИ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКОЇ КООПЕРАТИВИ У ВІННІПЕГУ.

На днях Робітничо-Фармерське Кооперативне Товариство у Вінніпегу розсилає своїм покупцям палива $1,531,83, як зворот надвижки з продажі вугілля та дерева. Цю надвижку кооператива вспіла зробити в протягу перших девять і пів місяців від її заснування, себто, від 15-го вересня 1928 до 31-го червня 1929 року.

На загальних річних зборах членів кооперативи, що відбулися 31-го серпня ц. р. в Укр. Роб. Домі, заряд дав звіт з діяльности на вище згаданий час, котрий члени дуже радо приняли.

Загально звіт представляється так:

Заплата за опал включно з фрейтом	$46,499.05	
Кошти оперування продажі	9,096.25	
Разом	$55,595.30	
Відтягнути товар і приладдя, що є зараз на ярді	7,683.50	
		$47,911.80
Чистий зиск		$ 2,401.30
Відтягнути зниження вартости на приладдю й доставі		129.01
Остає чистого зиску для розподілу		$ 2,272.29

Оставшу суму чистого приходу $2,272.29 після рішення членства кооперативи на річних зборах і після постанов кооперативного акту, розподіляється так:

Резервовий фонд	$ 227.23
Освітний фонд	227.23
Дивіденди шеровцям від вложених грошей	286.00
Решта для розподілу покупцям	1,531.83
	$ 2,272.29

Загальний прихід з продажі палива від 15. вересня 1928 до 30. червня 1929	$50,313.10

Приміщення кооперативної ярди складається з 23 лотів, офісу, ваги, треки, мешкального дому і стайні. Все це було куплено минувшої зими за $12,000. Зараз на спеціяльних зборах, коли проголосилося про оте корисне купно ярди, члени кооперативи охоче зголосилися позичити потрібну суму грошей і ярду заплачено готівкою.

Цей крок дав кооперативі забезпечення перед загрозою підвишки ренту чи примусового випровадження в інше місце.

Кооператива має на складі велику скількість дерева та вугілля, має досить замовлень і є в спромозі вдоволити всякі побажання покупців.

Заряд підпринимає усякі кроки, щоби на слідуючий рік дати членам й покупцям в кооперативі ще більший зворот, як це було зроблено в першому році та взиває всіх робітників й робітниць, членів і нечленів кооперативи, щоб кооперували в добре започаткованій роботі.

УНДІВСЬКІ ХУЛІГАНИ ПАЛКАМИ Й НОЖАМИ ПОРАНИЛИ СЕЛЯН.

Найновіша розправа ундівських погромщиків під проводом попа й посла над українськими селянами.

Ювілей шістьдесять-літнього існування "Просвіти" припав в часі особливо загостреної клясової боортьби, в часі все більш загостреної фашістської диктатури та одночасно в часі зростаючого спротиву з боку працюючих мас. Ради того, щоби затримати своє панування над працюючими масами, буржуазія не тільки веде наступ на всі дотеперішні права й здобутки селян і робітників, але також фашістським кулаком, тобто брутальною силою й крівавим терором, намагається спинити їхню боротьбу за соціяльне й національне визволення.

Загострення клясових суперечностей мусіло, очевидно, наступити й на культурно-освітньому полі, бо культурно-освітня праця — поведена згідно з інтересами й стремлінням працюючих мас — поглиблює свідомість мас та підготовляє їх до боротьби за робітничо-селянський уряд.

Українські працюючі маси вже кілька років змагаються за робітничо селянську "Просвіту", яка повинна стати культурно - освітньою установою для ширення серед них знання й клясової свідомости. Але таке освідомлення працюючих має іде в розріз з клясовими інтересами української буржуазії та її прихвостнів з таборів УСДР, УСДП і шумськістів, які зі свого боку намагаються використати "Просвіту" для зміцнення угоди з польським фашізмом та зробити з неї осередок всякої реакції, знаряддя для боротьби проти селянсько - робітничого руху, проти Радянської України та за українську буржуазну державність.

Тому УНДО й УХО які заступають інтереси й стремління української буржуазії стараються найбрутальнішими фашістськими методами загальмувати працю над освідомленням українських мас.

Теперішній ундо-попівський провід Просвіти хапається навіть крівавого терору над українськими селянами й робітниками, щоби тільки затримати у своїх руках вплив на "Просвіту". Ювілейні Загальні Збори Товариства Просвіта у Львові окропила фашізуюча ундо-попівська зграя кровю селянсько - робітничих делегатів. Але видно, мав це бути тільки перший крок у крівавому терорі над просвітянськими масами, який провінціональні ундо-попівські фашісти мали взяти за приклад до наслідування.

Недавно відбулося в Старому Самборі свято "Просвіти", на яке явилися селяни й робітники під червоним прапором з кличем: За робітничо-селянську Просвіту! Цей виступ свідомих просвітян був приводом до страшної крівавої масакри, яку українські фашісти справили селянам й робітникам. Фашістська кіша й ніша бойка, під проводом ундівського сенатора попа Татомира й посла Терпакіця, кинулася з палками й ножами на свідомих селян і робітників та кільканадцять з них тяжко побила й поранила.

Ніж і палка це найпоширіші засіб, яким ундо-попівська зграя спонукалася "просвітувати" українських селян і робітників. Зріст клясової свідомости серед українських мас поступає настільки швидким темпом вперед, що українська буржуазія добачує тільки одну можливість його спинити, а саме: найогиднішим хуліганським і крівавим терором. Одначе ці фашістські методи ундо-поповських хуліганів повинні викликати тільки якнайрішучіший масовий протест з боку українських селян і робітників та спонукати їх до тим більш впертої й завзятої боротьби за робітничо-селянську "Просвіту".

"Сель-Роб".

З БОРОТЬБИ СТРАЙКОВОГО РУХУ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.

Не зважаючи на терор польської влади та зрадницьку роботу ундівців, українських соціял-демократів і інших соціял-зрадників, страйковий рух на Західній Україні шириться, і страйкері вперто борються проти неймовірного визиску.

Не Перемишлянщині застрайкувало 400 робітників фабрики Мікша. Страйкері вимагають збільшити заробітну платню на 30 відсотків. Фабрикант згоджується на 5 відсотків, а одночасно довозить страйколомів. Демонстрація страйкерів закидала страйколомів камінням, і ті більше на працю не прийшли.

На Жидачівщині застрайкували сільсько-господарські робітники 5 сіл у маєтку поміщика Скарбека. За 14-годинний робочий день вони одержували від 1 зл. до 1 зл. 70 гр., а жали за 16 сніп. Поліція заарештувала страйковий комітет. Страйкері вибрали новий комітет і вимагають звільнення заарештованих.

На Ходорівщині почався страйк сільсько-господарських робітників в 4 селах. Страйкері вибрали страйковий комітет і поставили поміщиці Любомирській свої вимоги.

На Богородчанщині застрайкували сільсько - господарські робітники в маєтку українського єпископа Хомишина в Богородчанах Старих. Страйкері вибрали страйковий комітет і вимагають збільшити заробітну платню. Єпископ вимоги відкинув і через своїх економів намагається дістати страйколомів.

У Сокальському повіті, коло містечка Белзу, страйкують цегельники, вимагаючи збільшити заробітну платню на 40 відсотків. Такого збільшення платні досягли робітники сокальських цегелень. Робітники заснували філію спілки хемічних робітників.

На Стрийщині страйкують сільсько - господарські робітники 4 сіл у маєтку жулинського поміщика, який платить від 70 грошей до 1 злотий 20 грошей на день і дотого не виплатив платні за цілий рік.

У Дрогобицькому повіті страйкують сільсько- господарські робітники кількох сіл у маєтку графа Бельського, вимагаючи збільшити заробітну платню. Поліція заарештувала кількох страйкерів, але це не допомогло — настрій страйкерів бадьорий.

На Тернопільщині страйкують сільсько-господарські робітники в районі Лука Велика.

У Бринцях Загірних поміщикові не допомогли ні загрози старости, ні намови ксьондза, ні арешт страйкового комітету. Довелося збільшити заробітну платню й згодитись на 8-мигодинний робочий день.

У маєтку Потоцького в Білорецькому повіті, страйкують сільсько-господарські робітники 3 сіл, вимагаючи 8-мигодинного робочого дня та збільшення заробітної платні.

У Бринцях Церковних страйк триває далі. До страйку приєдналися ще два села. Повітовий староста намагався вмовити робітників зменшити вимоги, але страйкері посередництво старости відкинули.

У маєтку поміщика Чайківського страйкують села Лани й Сарцики.

У Вибранівці, Бібрецького повіту заарештовано страйковий комітет.

На Крем'янеччині страйкують сільсько-господарські робітники п'яти сіл. Страйколоми працюють під охороною поліції.

Страйк тартачників у Ходорові закінчився поражкою робітників, які не виявили потрібної солідарности.

У селі Звенигород, Бібрецького повіту, сільсько-господарські робітники влаштували демонстрацію під гаслами: "За 8-мигодинний робочий день, за страйкову солідарність селян і робітників, за землю без викупу, геть із страйколомами"! На полі до демонстрантів приєднались місячні й постійні робітники. Демонстратів розігнала поліція.

Ці відомості про страйковий рух ми взяли з одного тільки числа львівської газети, отож вони далеко не охоплюють усіх останніх страйків на селах Західньої України.

РІЖНІ ВІСТИ

60 вбитих в Арабії.

Єрусалим, Палестина, 25. вересня. — В 15-годинним бою між воями висланими володарем Нежду Іби Саудом проти воїнків з іншого племени під проводом Фейсаль Давіша, вбито було 60 племінників-вояків та велике число поранено. Фейсаль Давіш хотів заняти Ель Гасу і ослабити або й скинути Іби Сауда.

Китайські бандити жадають окупу за місіонарів.

Депеша з 26. вересня з Гонконг говорить, що голова бандитів, які захопили трьох німецьких місіонарів перед кількома тижнями, зажадали 2,000,000 окупу за них. Він вимагає, щоби управа місії вислала делегата з грішми до умовленого місця. Якщо окупу місія не вишле, бандити вішають місіонарів, бо він бандитський провідник.

Війна в Афганістані.

Вісти з Пешавар в Індії з 24. вересня говорить про наближаючийся атак військ Надір Хана на Бачу Сакао, ватажка бандитів, який захопив трон поступового короля Аманули і назвав себе королем Габібулою. Надір Хан має 25,000 війська, яким задумує обложити столицю Кабуль, щоби недопустити Габібулі поживи. Інша вістка говорить, що Бачи Сакао вже вбитий.

Знайшли средство на рака.

Три австрійські лікарі: Едельман, Шенбавер і Шльое винайшли успішне средство проти рака. Заражене раком тіло витинають і рубають на дрібно та розтирають. Цю муку дають в огрітий до температури людського тіла росіл і за тиждень в нему витворюється рідина, що встрикнена в хоре на рака місце знищить заражені раком клітини.

Новий канцлер в Австрії.

Відень, 26. вересня. — На місце уступившого вчера канцлера Ґресста Штеруніц-а іменовано нин Йогана Шобера, голову австрійської поліції.

Британія тратить золото.

З Англійського Банку мусіли вислати цілу низку мільйонів золота, $42,000,000 за цей рік, як заплату ріжниці між експортом, а імпортом. Тому Англійський Банк мусів піднести степень відсотків. Припаси золота з Пол. Африки, яких він сподівався, пішли в інші руки. Піднесена стопа відсотків зменшить позички, а цим задержиться пропорцію резервового золота до паперових грошей-квітків в обігу.

Посуха в Англії скінчилася.

Найдовша за останніх 71 років посуха в історії Англії скінчилася 29. вересня зливними дощами понад цілою Англією. За останніх 37 днів не впав там ані один дощ і посуха давалась дуже вже відчувати. Це явище в країні оточеній довкола морями є надто цікаве і належить до рідкостей.

По американськи.

Донесено 29, вересня з Калумет Сити, Илиноїс, що тамошня поліція наарештувала стільки самогонщиків і бутлеґерів, що не було досить возів, щоби їх забрати на поліційні арешти, тому їх випущено на волю. Арештовано було около 216 осіб.

Примушені припинитись.

Французькі летуни Демарміє і Гавре, що вибралися до Мозамбік в полудневій Африці, мусіли припинитися в північній части Африки коло міста Туніс. Причини вістка не подає. Вони спеціялізували в льотах на далеку віддаль.

РІЖНІ ВІСТИ З КАНАДИ.

Аклямація для Ендерсона і МекКонела.

В доповняючих виборах, які мають відбутися на 7. жовтня, саскатунська ліберальна організація не буде ставити своїх кандидатів проти премієра Ендерсона і Говарда МекКонела, міністра муніципальних справ та провінціонального скарбника. До такого рішення прийшла екзекутива ліберального товариства в Саскатуні. На цім мітінгу деякі члени екзекутиви висказалися, що звичай, який вимагає, щоб міністри ставали перед своїх виборців до поповного вибору, є надто перестарілий і повинен бути скасований.

Ліберали в Мус Джо рішили поставити свого кандидата.

Ліберали міста Мус Джо рішили ставити свого кандидата проти Дж. А. Мерклея, міністра праці і індустрій в "кооперативнім" уряді Ендерсона. Кандидатом буде В. Г. Рос, ліберальний посол в уряді Гардінера і повалений кандидат підчас останніх провінціональних виборів в Саскечевані. Таку заяву зробив Френк Г. Гартлей, президент ліберальної організації в Мус Джо. Він сказав, що тамошні ліберали є певні, що їм вдасться повалити Мерклея.

Використання бітумінових пісків.

Пересякнені нафтою піски, яких є цілі клади коло Форт МекМорей в Алберті, або так звані "тар сенде" надаються до асфальтовання доріг і повника з Едмонтону доносить, що зараз випробовують їх там при помочі нового рода машини, яка має удешевити кошти продукції.

Предсказує студену зиму.

Старий 78-літний Джеймс Б. Боне з Четсворт, Онтеріо, предсказує, що зима зачнеться на добре в Онтеріо 27. листопада і що "крісмес" буде найстуденійший в останнім десятиліттю. Фармері тої околиці вірять в його предсказування і лагодять теплі стайні та стараються завчасу про добрий опал.

Згоріла жінка.

В Бігар, Саск., згоріла жінка, В. А. Гаріс, коли її одежа занялася при розгріванні воску до підлоги. Вона померла від цего в шпиталі.

Загинув наймит.

Іміґрант Джордж Доблер загинув на місці яких 26 миль від Дромгелер, Алта., коли вивернувся з авта, що ним він їхав з товаришем, який здоров.

Потяг розїхав чоловіка.

На схід від Молсон, Ман. знайдено на сіпіарській треці тіло чоловіка, в якого була розбита голова і скручений карк. Думають, що він впав з потягу, яким їхав без тикету. Не знайдено при нему нічого, хто він і з відки.

Нещастя з літаками.

В поближжі Лейк ді Бонет, Ман. впав у воду літак з трьома особами, які гасили вогонь горіючих лісів в околиці. Загинули: пільот Лемоен і робітник Наврот з Брайтстон. Другий робітник Малик якимсь чудом вирятувався.

Інше нещастя з літаком мало місце в Корморант Лейк в північній Манітобі, де загинуло три особи.

Два літаки, які плянували перелетіти понад північні части Канади, досі не прилетіли на місце призначіння і за ними висилають цілу фльотилю літаків, щоб їх віднайти в північних пустарах. Вони пошукували за ріжними металями в тих пустарах.

Коло Ошави, Онтеріо впав літак на землю і від цего помер летун Лайтел. В околиці Нотр Дам дю Лурд в Манітобі літак впав з воздуха на не велику висоту і летун вийшов ціло, але літак частинно знищений.

Вогні.

Через брак достаточної води до гашення вогню понесло велику шкоду фармерське місточко Гафорд, Саск., де згоріло кілька будинків.

В Карман, Ман., згорів ґеражд і кілька автів в нім. Вогонь повстав в шнурках до байндера, які були на складі в ґераджу.

В Васкада, Ман., вогонь знищив сім хат того місточка. 300 осіб гасило вогонь, бо не було досить води.

В Дромгелер, Алта., згоріли в ґераджу 2 троки і авто.

В Норт Бей, Онт., вогонь наробив багато шкоди в публичній школі, в якій було 250 дітей. Всі вони спокійно вийшли з горіючої школи.

Помер робітник.

Через це, що Джордж Монтґомері попався під сполохані коні, коли він йдучи дишлем хотів привязати відчіплений повід, він помер опісля в шпиталі.

Вмер від вогню.

Індіянин Сівак помер в шпиталі в Ді Пес, Ман., як наслідок попечення вогнем, в який він впав мабуть у сні. Відомо, що він був слабий перед тим. При цім попеклась і його жінка.

Втопився в озері.

В озері Вінніпеґ втопився Ісляндець Ейольфсон, помагаючи випхати лодку другого Ісляндця, в якого він був наймитом, з скали, на яку човно загналось.

ОБЇЗДКА ОРГАНІЗАТОРА В Б. К. І ПОЛ. АЛБЕРТІ.

Подається до відома всім відділам ТУРФДім, Ж. С., С. М. і Р.З.Т. в Б. К. і в полудевій Алберті, що Проввиконком ТУРФДім в Едмонтон, Алта., висилає т. А. Войтишина на організаційну обїздку до слідуючих місцевостей:

Вернон, Б. К., в пятницю, 11. жовтня, в год. 8.00 вечером.

Ревелсток, Б. К., в неділю, 13. жовтня, в год. 2.00 по полудні.

Кренбрук, Б. К., у вівторок, 15. жовтня, в год. 8.00 вечером.

Кимберлей, Б. К., в середу, 16. жовтня, в год. 8.00 вечером.

Ферні, Б. К., в четвер, 17. жовтня, в год. 8.00 вечером.

Мішел, Б. К., в пятницю, 18. жовтня, в год. 8.00 вечером.

Колмен, Алта., в суботу і неділю, 19. і 20. жовтня, в год. 8.00 вечером.

Белвю, Алта., в понеділок, 21. жовтня, в год. 8.00 вечером.

Гилкрест, Алта., у вівторок, 22. жовтня, в год. 8.00 вечером.

Колгорст, Алта., в середу, 23. жовтня, в год. 8.00 вечером.

Летбридж, Алта., в четвер, 24. жовтня, в год. 8.00 вечером.

Медисин Гет, Алта., в пятницю і суботу, 25. і 26. жовтня, в год. 8.00 вечером.

Келгари, Алта., в неділю, 27. жовтня, в год. 8.00 вечером.

Вейн, Алта., в понеділок, 28. жовтня, в год. 8.00 вечером.

Ерійон (Гоздейл), Алта., у вівторок, 29. жовтня, в год. 8.00 вечером.

Дромгелер, Алта., в середу, 30. жовтня, в год. 8.00 вечером.

Беверлей, Алта., в четвер, 31. жовтня, в год. 8.00 вечером.

Едмонтон, Алта., в неділю, 1. листопада, в год. 8.00 вечером.

Товариші!

Проввиконком ТУРФДім в Едмонтоні, Алта. звертається оцею дорогою з просьбою до зарядів відділів українських робітничих організацій і членства вище згаданих місцевостей скликати масові віча на призначені дні в поодиноких місцевостях і дати нашому робітничому організаторові, т. А. Войтишину, всяку моральну й матеріяльну поміч, за що Проввиконком ТУРФДім згори дякує.

О. Шидловський, голова. М. Дранута, фін. секр.

ДО РЕНТУ кузня у Вінніпеґ Біч, Ман. В кузні є все потрібне ковальське начиння. Рент і бизнес добрі. По більші інформації прошу зголошуватися особисто або листовно до:
JOHN POLISCHUK
(40) WINNIPEG BEACH, MAN.

ДР. Г. ЙОНКЕР, М. Д.
Лікар, Оператор і Акушер
397 BURROWS AVENUE
Phone: 51 470. Winnipge, Man.

ПРОТИРЖАВИЙ НІМЕЦЬКИЙ СТЕНДАРД СЕПАРАТОР

Є це сепаратор, який не ржавіє і через це він так скоро поширився в короткім часі в цілій Канаді і чому кожний фармер, який потребує крімсепаратора, купує тільки Стендард.

1. Стендард сепаратор є знаний від довшого часу у всіх частях світа, як найвитревальша і найлїпша машина.
2. Новий циліндер гарантує найлїпше відділення сметани. Він є зроблений з протиржавого фосфорового бронзу і тому навіть по многолітнім уживанні не підлягає іржі та остає він незмінний в відділюванні сметани.
3. Машину дуже легко тримати чисто, бо всі складові части як баняк, кружальця, цівки на молоко і сметану і т. д. є зроблені з мосяжку, який не підлягає іржі, а на доні вони є всі нікльовані.
4. Будова машинки є тріпка і цілком поєднича. Баняк спочиває на рухомім рамені.
5. Машинка автоматично сама себе наоливлює.
6. Сепарик спочиває в патентованій мосяжній пружині.
7. Ціна є дуже низька, а ріжні сплати дуже приступні, почавши від $6.00 і вище задатку й потім по $3.00 що місяця.
8. За кожну машинку дається повна запорука. Машинка дається на 30 днів проби.

Цей сепаратор маєте всілякої величини: від 150 фунтів до 1,100 фунтів. Оборот ручний, або для мотора.

Наша фірма імпортує також дрильові плуги, машинки до шиття ви. Ножі і виделки та інші начиння з фабрик Солінген.

ВИТНІТЬ І ЗАШЛІТЬ ЦЕЙ КУПОН ПО БЕЗПЛАТНИЙ КАТАЛЬОГ:

Standard Importing & Sales Co.
156 PRINCESS STREET
Winnipeg, Manitoba

STANDARD IMPORTING & SALES CO.
156 PRINCESS ST., WINNIPEG.
Вишліть ваш безплатний катальог.
Імя .....
Почта..... Пров.....

СТОРІНКА НАШИХ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО "БОЛЬШЕВИЦЬКУ" АҐІТАЦІЮ.

Мічем, Саск.

Я є постійним читачем "Укр. Голосу" від самого початку його існування. "Фармерського Життя", я не передплачував аж до цього часу тому, що вірив деяким панкам, які говорили, що цей часопис видається за "московські рублі" і хоче поробити українських фармерів в Канаді більшовиками. Таке говорили мені деякі тутешні визначні патріоти- фармері, як також і українські вчителі, що вчили в тутешній школі. Я був настільки наївним, що вірив їм і "Укр. Голосові", та очікував тої хвилі, коли то вони збудують самостійну Україну і скажуть українським фармерам в Канаді покидати свої маєтки, та їхати до своєї самостійної держави.

Не читав я, чи радше сказати, не передплачував "Фарм. Життя" ще й для того, що околиця Мічем зачисляється до багатих, а читати "большевицьку" ґазету в тій околиці, де майже кожний фармер хорує на "ґазду", якось ніяково. "Фарм. Життя" пише про визиск бідних фармерів капіталістами, а в нашій околиці перший-ліпший фармер готов обидитися, коли-б ви відважилися назвати його бідним. "Порядні ґазди" неповинні заходити собі з фармерською ґазетою, бо їх капіталісти не визискують, вони самі уважають себе за капіталістів і кажуть, що вже мають щось трохи грошей на перший мільйон. Деякі з них надіються, що "уряд" Петрушевича пришле їм незадовго дивіденду за ті бонди, які їм продав п. Боберський щось 6 літ тому назад. Ходять поголоски, що дивіденда аж надто більше перевищить ту дивіденду, яку могучий Сіпіар платить своїм шеровцям. А що коло мене цього року таки великий скрут, то я бажав би, щоб дивіденда від "національної позички" була така за високо, як сіпіарська і сіенарська разом, бо і я зі своєї сторони причинився пятьдесяткою до "доброї народної справи".

Як би то так...

Немилосердна посуха не оминула і наш "благословенний" Мічем. Весна потішила нас досить, але як би то не було в Канаді того "джулаю", який наче замкне небо і не пустить дощу, то ще фармері прожили-б. А так, прийшов "джулай", а з ним і посуха зачалась. Вилив збіжжя і поставив фармерів над пропастю. І коли "Укр. Голос" каже, що "Фарм. Життя" своєю більшовицькою аґітацію більшовизує фармерів, треба вилучати не лиш капіталістичний устрій, але й саму природу. Треба вилучати цеторічний "джулай", який збратався з панами і знищив фармерські засіви.

Став я і думаю: "Як мені цього року вижити з фамілією? Довгів таких великих я не мав, але здається буду мати, бо не буде чим заплатити навіть того, що від весни до цього часу я нахапав. Як би то так дістати ту дивіденду від петрушевичівських бондів, продати два шери рутенської елеваторної спілки, чотири шери бурси Могили, один шер "Укр. Голосу", шер Народного Дому, відібрати свою жертву на православний "собор" у Вінніпеґу, як також і ширі датки, які я дав на тутешню, православну церкву, тих кілька десяток, що взяв колись "покійний" Демидчук на якусь там "Рідну Школу" в Галичині і т. д. і т. д., то я полатав би всі довги, ще трохи і осталося-б. Але, як би то так?

Пояснення "Укр. Голосу".

Читаю я 38. ч. "Укр. Голосу" і приходжу до першої колюмни на 6-ій стороні: "Переписка редакції і адміністрації". В цій колюмні редактор "Укр. Голосу" відповідає читачам на ріжні питання, які їм неясні. Значиться, тут редактор показує свою "мудрість" по ріжним питанням. І як би то редактор не відповів на будьяке питання, зле чи добре, то читачі беруть його відповідь за добру монету, бо-ж редактор часопису повинен бути чоловіком, який є битий у всіх справах. Я грішний нераз думав, чи часом редактор не ставить самий собі питань, підписуючись під чиєсь імя. Ну, але це менше з тим. Питає один "Торонтонець" редактора "Укр. Голосу" між иншим таке: "Коли скасовано в Радянськім Союзі мілітаризм, або військо? Бо "Укр. Роб. Вісти" дуже кричать на мілітаризм. А "мудра" редакторська головка відповідаючи каже, що в Радянськім Союзі військо не скасовано і що там найбільша пайка державного гроша йде на удержання армії, йдуть безнастанні приготовання до війни і що у всіх школах учать обовязково військового ремесла, а на це не відважувалася навіть мілітаристична передвоєнна Німеччина. Далі, пан редактор наводить, що на 146 мільйонів населення Рад. Союза там є 658 тисяч сталої і пять мільйонів 425 тисяч резервової, підчас коли Злучені Держави мають на 120 мільйонів населення 134, 505 сталої армії і 291,000 резервової, а Канада на 9 мільйонів 658 тисяч населеня має 3,618 сталих жовнірів та офіцерів а 124,260 в резерві.

Прочитавши цю статеньку подумав я: "Бігме наш редактор таки мудра головка! Навіть до Тарнова їхав дипльомат, а не копиця сіна. Лиш трохи дивно мені, чому то наш мудрагель не сказав нам, наприклад, скільки то війська має союзниця українських самостійників Польща і яка часть її державного буджета йде на удержання армії? А її сусідка Румунія? А скільки то Злучені Держави ухвалили на будову воєнних кораблів, пане редактор "Укр. Голосу"? Будь ласка, скажіть, чи не 825 мільйонів долярів? А чи в канадійських школах не вчуть мілітаризму? Коли ні, то чому навіть жіноча секція "Обєднаних Фармерів Канади, Саск. Секції" протестувала проти навчання мілітаризму в канадійських публичних школах? А чому не скаже мудрий редактор "Укр. Голосу" дещо про канадійських "бой скавтів" та гирле ґайдів? Чому не напише скільки то гроший видають канадійські уряди на ці напів-мілітаристичні орґанізації? Ви панки, бачите чуже під лісом, а свого й під носом не хочете бачите, хоч маєте на очах вікна.

Чому ви не скажите своїм читачам, що Радянський Союз предложив був через свого представника, заступника комісаря закордонних справ М. Літвінова, на конференції в Женеві, плян цілковитого розоруження, але ваші "демократичні" країни відкинули його, бо і якже-ж "демократична" Велика Британія, або "демократичні" Злучені Держави задержать своє панування над своїми рабами, кольоніяльними народами, яких вони так немилосердно визискують? Чому ви цего не скажете, га?! Ні, пане редактор, не думайте, що хтось дурний, а ви всі розуми поїли. Коли Радянський Союз має навіть аж таке число армії, як ви навели, то перемавши його пропорціонально до населення, він має далеко меншу армію, як ваша союзниця фашістська Польща або і Румунія. Ану, докажіть, що це неправда!

Чому Радянський Союз тримає Червону Армію.

Коли радянський уряд устами свого представника заявив на конференції розоруження в Женеві, що він готов кожної хвилі на цілковите розоруження на суші, на воді і у воздусі, то ваші "демократичні" країни, з вище наведених причин, не згодилися на цю пропозицію. Другою причиною на це був факт, що всі буржуазні держави готуються до нападу на Радянський Союз, який кинув визов цілому капіталістичному світові своїми мирними пропозиціями і своїм будуванням соціялістичного господарства. "Укр. Голос" хотів би, щоб Радянський Союз розпустив свою армію, себто скасував мілітаризм, а тоді навіть така паршивенька ваша союзниця Польща, напала-б на його і знищила всі здобутки робітничо-селянської революції. І коли Радянський Союз тримає армію, то не на те, щоб нею здавлювати страйки робітників і селян, як це робиться у всіх "демократичних" буржуазних державах, не на те, щоб топити в крові всякі народні повстання проти гнобителів, але на те, щоб хоронити здобутки революції і не допустити панів до влади. Не допустити до влади горстки над мільйонними масами. Так, приблизні, я розумію цю справу і думаю, що і ви так її розумієте, однак своїх читачів уважаєте за цілковитих ігнорантів і думаєте, що їх можна годувати половою.

Лишіть фармерів в спокою.

"Укр. Голос" пішов фармерами не клюпотався. Замість писати про страшний визиск фармерів і пояснити його причини та навчити їх, що робити, щоб його усунути, він старався поширити між ними православіє, якого фармері потребують якраз так, як цеторічної посухи. Він пропаґував і пропаґує ідею "самостійної" України, в якій всякі панки дісталися-б до державного корита, а хлопська шкіра витримувала-б те саме, що і за царського режіму. Свистали-б часайки, як би селянин відмовився іти жати на панський лан за 16-ий сніп. Хіба ми не бачимо, до чого стремлять і яку науку дають українські "самостійники" фармерам в Канаді? При помочі православія, старої кочанької віри, вони думають вицасливити фармерів, яким економічні обставини вже не дають дихати. Лишіть фармерів в спокою, бо вже не багато з них вірять в те, що при помочі релігії можна виборoти собі краще життя. Релігія дає красне життя кільком попам-паразитам, лінюхам, але фармері зачинають приходити до переконання, що лише клясова боротьба усуне нинішний визиск і принесе краще життя. Навіть мічемські фармері, над якими ви мали ще певний вплив, зачинають плювати у вашу сторону і пізнавати, що ви їх пробували завести під дурного хату.

М. Ч.

А Я ВСЕ ТАКИ МАНДРУЮ.

З дороги в Саскечевані.

Жнива. Одна з найкращих нагод для робітника заробити кілька деясток доларів, щоб опісля не потерпати за голод і холод в часі гострої канадійської зими. Так, жнива, це найкраща нагода заробити грошей, але не цего року. Йду поятгом і гляджу через вікно на широкі канадійські лани засіяні ріжним збіжжям, а найбільше пшеницею. Відросла вона від землі на яких 6 до 8 цалів, висипалась, вдарила посуха і вона перестала рости мов зачарована. Тоненьке коротеньке стебельце, з одним вузеньким пірцем, а на верху куценький колес. Самий вершок колоса впалений так, що вже з потягу можна бачити, що він порожний. Пропала надія на добрий заробіток, перед очима стала гостра і непривітлива канадійська зима. І хоч в потязі тепло, я здригнувся, бо на саму згадку зими, в мене побігли мурашки поза шкірою.

Нарешті потяг опинився на стації в Саскатуні. Беру свій пакунок і виходжу на плятформу. Першим, що кинулось мені в очі, це велике число робітників, які прибули на стацію і я думав, що всі вони збіраються відїхати цим потягом на жнива, але коли потяг постояв кілька мінут на стації і ніхто з цих не пробував всідати до нього, я подумав, що ці робітники вийшли на стацію отак з привички.

Я нераз читав в пресі, що в Саскатуні існує кілька ріжних українських орґанізацій.

Найбільше цікавила мене робітнича орґанізація вже з тої простої причини, що я самий є робітником. Опісля кортіло мене зайти до патріотичних орґанізацій та "інституцій" і приглянутися їхній роботі зблизька, бо-ж в них власне повстали зародки православної козацької віри, яка нам так дуже шириться, що вже має у Вінніпеґу свій "собор", про який я вже згадував в моїм попереднім дописові. Тепер хіба дощам те, що забув написати тоді, а це те, що якби козацька віра процвітала так, як процвітає молочій коло православного "собору" у Вінніпеґу, то було-б не зле. Бо коли я переходив біля цього "собору", то бачив, що там зібралося такого молочію, що як-би так перший-ліпший інспектор віз бурянів завдав собі труду і оглянув "проперті" тего "собору", то стоимость мали-б добрий пшіц, як-би інспектор приказав їм виполоти ті прекрасні жовті квіти. Але що у Вінніпеґу не звертають уваги на молочій, так само, як на фармах не звертають уваги на козацьку віру, тому він собі спокійно росте і прикрашує "собор".

В огнищу патріотичної культури.

Отже насамперед постановив я відвідати щирокозвісний інститут ім. Петра Могили. Справили мене до його, бо я в Саскатуні не був ще, то й не знав де за ним шукати. Будинок великий, та і чому-ж би він мав бути малим, коли на його жертвували грубі тисячі українські робітники і фармері. Всі давали радо, бо-ж цей будинок мав стати культурним огнищем широких українських мас в Канаді.

Говорили мені, що на цьому будинкові виднів колись великий напис "Український Інститут ім. П. Могили", але я шукав за ним і не міг його піде бачити. Нарешті отвираю двері і заходжу до просторої салі. Мені хочеться бачити самого "ректора" п. Стечишина. На превеликий жаль довідався я, що "ректора" нема в будинку. А я так хотів його запитати, чому то він не зарядить відновлення напису на будинкові. Це мало-б подвійну користь: "адвертайзувало-б" патріотичну роботу і кожний міг би його легко відшукати. Опісля я довідався від деяких шеровців, що то лиш зразу були і золоті написи і золоті обіцянки, а тепер наступила "стабілізація", чи пак, стаґнація патріотизму і напис щез разом з золотими обіцянками.

Патріотична кріза.

Один шеровець цеї бурси, який є рівночасно і шеровцем Народного Дому в Саскатуні і його бувшим фінансовим секретарем оповідав мені, що на самім початку заснования бурси ініціятори говорили, що бурса буде наскрізь народна і до неї будуть мати вступ всі українці, без огляду на політичну чи релігійну приналежність. Нині цей принцип відкинено, а сама бурса опинилася під контролею православних крикунів.

Не краще стоїть справа і з Народним Домом. Бувший його фінансовий секретар Кардаш говорив мені, що і там члени розбилися на фракції, ніякої освітньої праці не провадиться, вічні сварки і нарікання. Член, який не хоче підчинитися православим лідерам, не має нині місця ні в бурсі, ні в Народнім Домі, бо в обох цих інституціях панує православна диктатура.

Вже пізніше довідався я, що ця диктатура руже вже тонко свище і що кілька слідуючих тижнів можуть принести з собою поважні зміни на шкоду православної диктатури.

Мимоволі прийшло мені на думку, що саскатунська бурса розчарувала не одного фармера та робітника. Виховала вона досить вчителів, лікарів і інших професіоналістів, та користи з них для працюючого народа майже ніякої. Майже всі вони відвернули своє лице від тих, що з такою вірою, а таким запалом, зложували свої лепти в тій надії, що ця інституція стане вогнищем дійсної культурно - освітньої праці серед українців в Канаді. Кілька амбітних одиниць-карієрвичів зверли цю інституцію на інший шлях, який не відповідає вимогам цілого українського народа в Канаді.

Інтеліґенти, які дещо для загалу роблять, виховувалися поза цею "інституцією"! Це факт!

На католицькім концерті.

Коли я вже заїхав до Саскатуну, то треба хоч здебільшого познайомитися з усіма орґанізаціями. Йду я до католицького товариства, бо довідався, що того вечера відбувався там концерт. Приходжу близько будинку і застаю перед ним велику громаду дітей. Бігають, тручаються, верещать і говорять по зовсім приличні слова.

Заходжу до середини. На салі є досить публики, однак не зовсім спокійно заховується помимо того, що на сцені співають якоїсь незрозумілої пісні. На навзі виступив з промовою якийсь визначний католицький діяч, не піп, але таки світська людина і плів якісь небилиці. Щось ніби про Радянський Союз, та про тамошні непорядки; але що він хотів цим доказати, то я ще і сьогодня не можу з цеї промови нічого доглупатися. Підчас його промови багато людей зачали опускати салю. Побачив я, що шкода тут витрачати час і подався за людьми на двір.

Йдучи до міста, я переходив біля Народного Дому. Мене здивувало дуже, що він був замкнений на ключ саме тоді, коли в інших товариствах замітний був сякий-такий рух. Шиби у вікнах побиті, а це робить будинок ще більш опущеним, непривітним. Мертвецька тишина...

На большевицькій фільмі.

— Ну, думаю, собі, — приходить черга на "большевиків". Треба зайти і до них, та побачити їхню працю на культурно-освітнім полі. — Але свою візиту до них відложив я аж на другий день, бо того вечера було вже трохи запізно.

Скоро по семій годині вечером, я вже знаходився в Робітничім Домі. Застав повну салю людей і ще більше прибувало. Я запитав одного з присутних, чи нема що спеціяльного на цей вечер і довідався, що до Саскатун приїхали товариші з фільмами і будуть їх демонструвати в Укр. Роб. Домі.

Чисельна публика нетерпеливиться чекаючи на піднесення куртини, але заховується надзвичайно спокійно. Діти не бігають поміж рядами лавок так, як це доводилось мені бачити в католицькій салі. Нараз погашено світла. Куртина піднеслась, зацокотіла машина і на екрані появився напис: "Тарас Трясило". Посипались оплески, а опісля настала велика тишина. Тов. Кобзей час від часу пояснював публиці фільму а це зробило її зрозумілою для кожного. Про саму фільму я не буду писати, бо її вже бачили тисячі українських робітників і фармерів і висказувати свої враження на сторінках робітничо-фармерської преси.

Родилися донощиками.

Я залишився в Саскатуні на кілька днів і чув, з якою похвалою висказувалося саскатунське робітництво про фільми та про корисну роботу, яку провадить в цім місті Укр. Роб. Дім. Зазначу хіба, що на фільму прийшло подивитися кількох місцевих патріотів, а між ними і "ректор" бурси Стечишин. Говорено мені, що саскатунські патріоти старалися переконати місцеві власти, що це більшовицькі фільми, які мають на цілі більшовицьку аґітацію і тому їх повинно ся заборонити, однак власти не послухали ним разом глупеньких доносів українських патріотів.

Я виніс враження, що саскатунський Укр. Роб. Дім виявляє найбільшу активність зі всіх українських орґанізацій в цім місті і що робітництво відноситься до його симпатично і вчащає чисельно на всякі підприємства.

Юрко Рудак.

ГАРАЗДИ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.

Бенкет і пир, їда масна,
Шампанське тут кипить;
Пани гулають... а народ
Голодний мучиться, терпить.
Почувсь тоаст і за народ.
Народе бідний, памятай!
Плати, працюй і голодуй
Серед роботи і здихай.
Бенкети, авта, лінюхи,
Що лиш робочі дні крадуть —
А ті, що в праці день і ніч,
Вони із голоду падуть.
Бенкети, авта, блеск, добро
І ситі шахраї, —
А ми обдерті, босі без кутка,
Прогнані з власної землі.

Гренджа-Донський.

В МОЛОДІ НАШЕ МАЙБУТНЄ!

Не забудьте передплатити для своїх дітей місячний журнал

"СВІТ МОЛОДІ"

що виходить у Вінніпеґу і друкує приступні для молоді статті, вірші, оповідання, забави, загадки, а особливо звертає увагу на належне виховання робітничо-фармерської молоді.

Журнал цікавий і корисний так для дітей, як і для старшої молоді. В кожному числі багато ілюстрацій.

Поширюйте вістку про цей журнал! Збирайте нові передплати!

На цілий рік передплата виносить тільки 50 центів. Поодиноке число 5 центів.

Замовлення з грішми посилайте на таку адресу:

THE YOUTH'S WORLD
Cor. Pritchard & McGregor Sts., — Winnipeg, Man.

МИ РОЗСИЛАЄМО ЗАМОВЛЕННЯ ПО ЦІЛІЙ КАНАДІ

СПРОБУЙТЕ, А БУДЕТЕ ВДОВОЛЕНІ!

Ми самі платимо за пересилку.

НОВІ КОЛЮМБІЯ РЕКОРДИ ЩОЙНО ВИЙШЛИ

10 цалеві по 75 центів.

СКРИПКОВІ РЕКОРДИ Павла Гуменюка.

27192Ф Полька "Горлиця". Козак "Петрушка".
27187Ф Метелиця—Сніговиця. Козак Запиця, Танець.
27179Ф Танець по цілові, полька. Полька для всіх.
27169Ф Туга за родиною. Івана Лопушника.
27164Ф Запорожець полька. Танець на вигоні.
27159Ф Вечерниці, Часть 1. Вечерниці, Часть 2.
27154Ф Сиросини, Часть 1. Сиросини, Часть 2.
27143Ф Кума з міста йшла. Танець мого кума.
27140Ф Поправини в Америці, Ч. 1. Поправини в Америці, Ч. 2.
27136Ф Свекруха бе і плакати не дає. Кум до кума.
27131Ф Заручини в Америці 1. Заручини в Америці 2.
27101Ф Козак і ренак. На сіножоси, коломийка.
27087Ф На весілю під хатою. Ой там за лісом.
27055Ф Вінкоплетини. Заручини.
27070Ф Поправини, Часть 1. Поправини, Часть 2.
27071Ф Чабан. Гуцулка.
27078Ф Грай або гроші віддай. Танець під вербами.
27079Ф Придане. Пересуванин.

ПІСНІ І КОМІЧНІ РЕКОРДИ Е. Жуковського, барітон.

27188Ф Жнива. Бувай здорова.
27184Ф Лобода. Пристріт.
27183Ф Презент з Европи. Пан Фрейтер.
27174Ф Толока. Зводини.
27170Ф Фіксований чоловік, Ч. 1. Фіксований чоловік, Ч. 2.
27168Ф Старости, Ч. 1. Старости, Ч. 2.
27146Ф Жінка в небі 1. Жінка в небі 2.
27142Ф Допитався. Ваг ту ю сей.
27134Ф Відьма, Часть 1. Відьма, Часть 2.
27124Ф Спорт американський. Історія з пирогами.
27118Ф Льницманка. Погані часи.
27114Ф Синочок. Образований.
27116Ф Вуйко з Пенсилванії. Комедія тай годі.
27105Ф Пісня невольника. Їхав на дерониний.
27098Ф Що найшов, то моє. Ой лащила калина.
27082Ф Лист з краю. Волокитка.
27083Ф Що грубе то добре. Зрадниця.
27072Ф Старість не радість. Ще женюся сину.

СКРИПКОВІ РЕКОРДИ П. ГУМЕНЮКА 12 ц. ПО $1.25.

70009Ф Українське Весілля в Америці, Часть 1. і 2.
70007Ф Український баль, Ч. 1. Український баль, Ч. 2.
70006Ф Парубки в коршмі, Ч. 1. Парубки в коршмі, Ч. 2.
70012Ф Лемківське Весілля, Ч. 1. Лемківське Весілля, Ч. 2.
70005Ф Празник, Часть 1. Празник, Часть 2.
70002Ф Українське Весілля, Ч. 1. Українське Весілля, Ч. 2.
70004Ф Хрестини, Часть 1. Хрестини, Часть 2.
70014Ф Коломея не помея. Коломейка на весіллю.

Columbia Music Company

602 Queen St., W., Toronto, Ont.

ГОЛОСИ НАШИХ ЧИТАЧІВ.

СТРАШНИЙ ВИПАДОК.

Ловленд, Ман.

В 36 ч. "Фарм. Життя" появилася новинка про страшний випадок, який приключився в цій околиці. Тому, що це діялось не далеко від мене, я хочу написати про справу трохи обширніше.

В цій околиці живе чоловік на імя Федір Ґреґорійчук. Є це бідний чоловік, однак за свої злидні мусить він винувати себе, а не когось іншого, бо за 15 літ свого життя в Канаді, він, здається, ніколи не пробував застановитися над своїм власним життям, щоб його сяк-так забезпечити. Цей чоловік старався жити між тутешніми фармерами, як то кажуть, мухами. Та про це опісля, а зараз я хочу описати той страшний випадок, який потряс нервами всіх тутешних фармерів.

Трагічна смерть дитини.

Одного дня коли згаданого чоловіка і його жінки не було в дома, медвідь загостив до їхньої хати, отворив собі двері і ввійшовши до середити спіймав найстаршу дівчинку і подався з нею до ліса. Два менші хлопчики бачили, що сталося щось надзвичайного, але що саме, цего вони не розуміли. Вони вийшли з хати і пустилися стежкою до сусіди. Сусідська жінка вийшла їм на зустріч і запитала, де їх старша сестричка Ольга, а вони відповіли, що вона пішла десь з татом. Опісля виявилось, що діти взяли медведя за вівцю і думали, що їх сестричку забрала вівця.

Вечером вертала мати цих дітей до дому.

По дорозі вступила на почту і там довідалася, що її хлопчики в сусіди. Вона побігла прямо до своєї хати і зачала кликати свою дочку, однак та не відзивалася. Собака дуже гавкав в напрямі корчів і мати подалася в ту сторону. Підійшовши близько корчів, вона побачила брунатного медведя і негайно її голову прошибнула думка, що медвідь мусів пірвати її дитину. Зачала страшно кричати і медвідь відступив від корчів. Тоді мати приступила до корчів, а її очам представився страшний вид. З дівчинки осталося тільки голова і кілька ребер. На страшний крик матері, збіглися люди, які були в той час на почті, однак помогти не могли вже нічого. Запала ніч і люди з матірю пішли до того сусіди, де були її хлочпики, а звідтам кожний розійшовся до дому. На другий день медведя вислідженo і вбито.

Матері стережіть своїх дітей!

Дуже часто читаємо в пресі про ріжні випадки і нещастя і здається, що добру половину можна булоб їх оминути, як би так наші матері не легковажили собі добрих порад і трохи обережніше пильнували своїх дітей. Втратити дитину через випадок є далеко більшим ударом для родичів, як втратити її через природну смерть. Повищій матері нераз сусіди звертали увагу на те, що вона дуже часто оставляла в хаті самих дітей, та за добру осторогу доводилось їм дуже часто чути докори. Ця жінка говорила, що вона вірить в бога і у всіх святих і вони стережуть її дітей, а людям зась до цего. Та показалося, що віра родичів цеї дитини в бога, не вратувала її від медвежих пазурів. Сумний це випадок і надто болючий, однак не можна втерпіти, щоб не сказати кілька слів терпкої правди на адресу цих людей. Я особисто симпатизую з ними в їхньому нещастю однак сказати мушу, що їхне поведення з тутешніми фармерами є аж надто погане.

Помагається тому, хто самий собі помагає.

Жиємо в системі, в якій правлюча кляса повинна орґанізуватися і спільно одні другим помагати. Панський визик границь не знає. Нині впав жертвою панської системи а завтра ти. І тих жертв є чимраз більше бо капітал стабілізується, а ця його стабілізація (устійнення) є можлива лише при помочі посилення експльоатації широких працюючих верств. Свідомі робітники і фармері, або революційна частина цих двох братів праці зрозуміла, що лиш обєднанням своїх сил зможе вона повалити капіталізм і завести владу працюючих. Тому помітним є зріст революційного руху, помітним є орґанізовання навіть серед таких, які до недавна вірили, що при помочі церкви і попів можна буде зарадити всякому лихові. І орґанізовані робітники та фармері, це наче одна велика фамілія, члени якої помагають один одному у всяких нещастях. Про багато випадків такої допомоги доводилось мені читати на сторінках української робітничої преси. Орґанізовані українські фармері і робітники в ТУРФДім помагають не лише членам своєї орґанізації, але дуже часто і таким, які до цеї орґанізації або цілком не належать, або навіть дуже часто ворожо відносяться.

Таких є багато ще.

Вище згаданий чоловік перебуває в Канаді вже щось поверх 15 літ, однак він ніколи не старався самий собі помогти. Всі ми бідуємо, однак кожний з нас фармерів старається, як лиш може, щоб забезпечити якось свою фамілію, бодай на якийсь час. І хоч годі цего осягнути, то все таки щось ми робимо в цій справі. Та про цего чоловіка годі щось подібного сказати. За такий довгий час свого побуту в Канаді, він аж кілька місяців тому назад взяв гомстед. Весь той довгий час він крутився поміж фармерами, уходив за бідного і просив помочі. І фармері помагали, як могли. Зайшов він був і до тутешнього, українського робітничо - фармерського Дому, розжалівся, наговорив повно брехні і зараз дали йому з каси $10, а люди скинули $6.50. Людина здорова, така, як він, повинна старатися заробити собі на життя, хоч би і між тутешніми фармерами і не спускатися на такого рода поміч хіба аж тоді, коли дійсно нема нагоди заробити кілька доларів. Про орґанізацію йому нема що згадувати, такої ґазети як "Ф.Ж." йому й не показуй. Словом, це така людина, що не старається сама собі помогти, а цілковито спускається на поміч других.

Я не хочу багато розписуватися про цего чоловіка. Мені жаль його, що він бідний, однак коли подумаю, що він самий собі за це винен, то і мій жаль остигає. Треба з людьми жити в згоді, а люди — не татари, поратують в кожній потребі, не дадуть чоловікові загинути.

Фармер.

ПОБОЖНІ ЛЮДОНЬКИ.

Ґрей Дір, Саск.

Товариші Читачі!

Наш часопис не є на фамілійні справи, але на загально громадські, однак є часом і фамілійні справи, які мають частинно загальне значіня, бо вказують на деякі погані прикмети в наших людий на фармах.

Тут в околиці помер батько дітям, але їх дідуньо придбав для них деякий маєток, яким орудує трост-компанія. Вона виплачує з того маєтку по $20 місячно на удержання цих дітий. Діти були при бабуни. Зять цеї бабуні і його жінка та її сестра, злакомившись на тих $20, приїхали одого дня несподівано автом, щоби забрати ці діти-спроти до себе. При цім обі дочки побили погано свою рідну маму патиками та четверту сестру, яка живе з мамою, теж потурбували.

Цікаве є те, що напаєники вдають побожних християн і вихрещувалися в озерах та очищувалися біблійницькими кадилами від гріхів.

Ціла справа опинилася в суді. А все це через лакімство на гріш. Не про добро дітий сиріток ходить таким людям, а про долари. Це соромно, але мус її про це написати до нашого часопису, бо такого багато трапляєсь, а це повинно.

Подав Ілько.

ВІДПОВІДИ НА ПИТАННЯ.

П. — Що то за часопис "Сільський Господар", який виходить у Львові?

В. — Цей часопис має на меті помагати сільським галицьким господарям заводити поступову господарку. Однак із практичних зглядів він знаходить мало застосовання в канадійськім господарстві, яке далеко відмінніше від галицького. Для читача в Гал. він у вій це.

Читачка "Ф. Ж." з Тофіо, Алта.

П. — 1. Чи її цени на лікарські оглядини по клініки платитися? 2. Чи платиться за операції в університетськім шпиталі в Едмонтоні? 3. Яку пожину їсти, коли шрки болять?

В. — 1. Клініка є власне обчислена на таких, які не можуть платити за лікарські оглядини і там є тільки якась дуже мала оплата. 2. Платиться тільки дійсні кошти, якщо хорий має з чого платити, а операція, ми розуміємо, є безплатна. Докладно не знаємо. 3. На слабість шрок треба їсти таку пожину, яка не давала би орґанізмові багато праці: отже яєчницю, кабіл, варені овочі і листкову ярину та дещо хліба, разового або товст з білого. Мясо тільки куряче і не багато його. Свинячого мяса і мяса із старшої худобини не можна їсти. Однак вперед треба впати, чи шрки є слабі і тому, як ви не були ще в спеціяліста, так треба вам негайно до него вдатися і дізнатися напевно, чи шрки є слабі. Часом в шрках витворюється камінь і тоді треба зробити операцію.

Читач, Збараж, Ман.

Про недугу, про яку Ви пишете можемо сказати тільки це, що її ніякий лік не може вилічити, тільки Ви самі. Ви мусите здобутися на стільки сили волі, щоби стати людиною і не вбивати себе самого. Тому треба підприняти деякі захоронні міри. Перше всего треба читати багато про шкідливі наслідки цеї недуги. Друге треба мати доброго приятеля, який не опускав би Вас ані на хвилину ні в день і в ночі. Третє, треба вистерігатися підбурюючих потрав і напоїв, як кави, чаю, алькоголічних напитків, перцю і таких других, бо вони ділають на кров і спонукують ломати свою постанову. Четверте треба натиратися студеною водою щодня приступаючи до цего постепенно, значить перший день літна вода і горішня часть тіла, другого дня вже трошечки холодніша вода і долині частї тіла і так дійти до того, щоб можна в зимі вскочити в ледінну воду і не відчути ніяких шкідливих наслідків, а пяте, треба тяжко працювати, щоби вся енерґія йшла на працю, а не на половий гін. Вкінці треба вмовляти в себе кожного часу, що у Вас є сила волі і Ви зможете освободитися від всего лиха.

ЧИТАЙТЕ

анґлійську фармерську ґазету в радикальнім дусі

"THE FURROW"

Видає Проґресивна Фармерська Освітня Ліґа. Передплата $1.50 на рік; на пів року $1.00. Адресуйте:

"THE FURROW"
Room 3, Grainger Bldg.
Saskatoon, Sask.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Коли ви збираєтеся їхати до СТАРОГО КРАЮ або хочете другим в цій справі допомогти, або хочете туди ВИСЛАТИ ГРОШІ своїм приятелям, чи шукаєте за фармою з усім фармерським знаряддям або без них, пишіть або зголосіться особисто до М. Семенса в корабельній аґенції у

A. R. McNICHOL, LTD.,
925 Main St., Winnipeg, Man.
або телефонуйте 56 956

УКРАЇНСЬКІ ФАРМЕРІ І РОБІТНИКИ!
Д. Т. КІММЕЛЬ, Український Нотар, 28 літ на місци, полагоджує всі справи успішно і ґарантовано. Контракти, пошиновлення старокраєві і тутешні. Пересилка гроший до краю, позичка гроший, шифкарти, перекази, афідевіти і пашпортів. Купно і продаж фармів, домів і лотів. Асекурація домів, вит від нещастя і т. д. Адвокат заступив в справах судових. Всякі інформації зовсім безплатно.
J. G. KIMMEL CO. LTD.
645 Main St. Winnipeg, Man.

ПОТРІБНО до хатної роботи старшої дівчини або молодої вдови, щоби могла заняти місце господині. Мусить знати хоч троха читати і писати. Добра нагода для робітниці з фарми або з старого краю. Заняття стале і добре місце для доброї людини. Рекомендація потрібна. По більші інформації пишіть на адресу:
POSTAL STATION C. No. 2
(41) Vancouver, B. C.

Товариші! Відновляйте передплату на "Фарм. Життя"!

УКРАЇНЕЦЬ
ДР. Ю. ДРАГАН
M.D., C.M., L.M.C.C.
Лікар, Акушер і Оператор
Член Домініяльної Ради Лікарів
203 CANADA BUILDING
Saskatoon, Sask.
(Коло сіснарської стації)

УКРАЇНЕЦЬ
ДР. ІВАН ЛЕСИК
ДЕНТИСТ
403 MOSER-RYDER BLDG.
(Над гросетерією Ітона.)
Phone 4142 101 ул., Едмонтон.

Dr. H. HERSHFIELD
ЛІКАР, ХІРУРҐ І АКУШЕР
Спеціяльність: венеричні хороби і хірурґія. Говоримо по українськи.
576 Main St., Cor. Alexander Ave.
Winnipeg, Man.
Phones: office 26 600 res. 51 162

КАНЦЕЛЯРІЯ
Полагоджую всякі справи, колектую гроші, виробляю контракти і леґальні документи, позичаю гроші на 7%, продаю і купую фарми, асекурую від вогню, граду, на життя, продаю шіфкарти і т. ін. Доходжу до Белліс і Вилингдон.
J. G. HUCULAK. Andrew, Alta.

ДР. ЙОСИП МЕҐАС
ОПЕРАТОР, ЛІКАР, АКУШЕР
Найновіша екс-рей машина. Найновіші електричні машини до безоперацийного лічення недуг.
10164A — 101 STREET
Room 201 Kitchen Block
Phone 4645 Edmonton, Alta.

ТРЕБА 50 ЛЮДЕЙ. Ми заплатимо по 50 ц. на годину за сектра часу перших 50 людей, які зголосяться на наші курси оперовання тракторами, електричного запалювання, цементовання гуми, спонування, полагоджування батерій, голярства, мулярства, плянстрування і т. п. Це є спеціяльна оферта, якою хочемо помогти кільком амбітним людям знайти добре платну працю. Вільні інформації писані і устні. Пишіть або заходіть негайно.
DOMINION TRADE SCHOOLS 580 Main St., WINNIPEG, MAN.
Філії по цілій Канаді

НЕ ЧИТАЙТЕ ЦЕГО ВСІ ТІ,
що не маєте ніяких болів,
в кого кров багата і чиста.
ДЛЯ ИНШИХ ДАЄМО ДАРОМ ФЛЯШЧИНУ СЛАВНОГО ЛІКУ НА БОЛІ
ІНДІЯНСЬКИЙ ЛИНИМЕНТ БЛЕКГАВКА
(РЕТЕЛСНЕЙК ОЙЛ)
Торговельна Марка
НА ЗАСПОКОЮВАННЯ ТАКИХ БОЛІВ, ЯК РЕВМАТИЗМ, БОЛІВ НЕРВІВ, В КРИЖАХ, СУСТВАХ, ПАХВИНАХ, БОЛІВ ГОЛОВИ, ВУХ, ЗУБІВ, ОПУХЛИХ НІГ АБО ИНШИХ ЧАСТЕЙ ТІЛА І Т. Д.
До того даємо також ДАРОМ коробку 14-ДЕННОГО ДИВА БЛЕКГАВКА приготовленого з лічущих ростин, коріння, кори, цвітів і ягід, високо рекомендованого на оживлення занечищеної крови. Ці пігулки дайдно прочищують жолудок і кишки від усіх лишніх та нездорових матерій, роблять кров багатою і чистою, оздоровляють всі орґани тіла. Тисячі людей вживають Індіянський (Ретелснейк Ойл) Линимент Блекгавка з найкращими наслідками і рекомендують його своїм знайомим. Попробуйте і ви також будете вдоволені.
Фляшка цего линименту звичайно продається за одного долара. Але з цим оголошенням ми робимо спеціяльну оферту. Пришліть нам поданий низу купон разом з одним доларом, а ми вишлемо вам оплаченою почтовою посилкою ДВІ одно-доларові фляшки линименту і одну одно-доларову коробочку пігулок 14-денного дива Блекгавка. Таким чином отримаєте ці знамениті ліки, що коштують $3.00, тільки за ОДНОГО ДОЛАРА.
ВИРІЗАЙТЕ ЦЕЙ КУПОН, А ЗАОЩАДИТЕ $2.00.
BLACKHAWK INDIAN REMEDY CO.
296 Gladstone Ave., Toronto 3, Ont.
ПАНОВЕ:
В прилозі посилаю $1.00, за який прошу вислати мені поворотною почтою дві регулярні одно-доларові фляшки Індіянського (Ретелснейк Ойл) Линименту Блекгавка і одну регулярної величини коробочку 14-денного Дива Блекгавка, за що я більше не обовязаний нічого платити.
Імя і назвиско .....
.....
(Номер помешкання і вулиця або почтова скринька)
Місто ..... Провінція .....
ПРОСИМО ПИСАТИ ВИРАЗНО.
Наша ґарантія. Ми оцим зголошуємося звернути назад отримані гроші, разом зі зворотною почтовою оплатою, якщо з яких небудь причин ви не будете задоволені Індіянським (Ретелснейк Ойл) Линиментом Блекгавка.
BLACKHAWK INDIAN REMEDY COMPANY

ОГЛЯД ЦІН ФАРМ. ПРОДУКТІВ.

Загальне положення збіжжя, а передовсім пшениці є того рода, що спекулянти поживою мають нагоду обнижати ціни і маніпулювати ринки та спричинювати втрати продуцентам. Великі британські млинові обєднання, які перше купували кожна фірма зокрема, нині виступають, як одна ціла, і як вони не хотять, вони не куплять. Коли фармері були-б вже всі орґанізовані і всі продавали тільки через одну аґенцію продажі, так це обєднання мусіло би піддаватися і платити ціну, яка була би слушна для фармера.

Маніпульованню цін помогли до певної міри дощі в провінції Буенос Айрес в Аргентині, в якій росте 40 процент всеї аргентинської пшениці, а також дощ в Австралії, хоч там він вже багато не поможе, тільки хіба ліпше виповнить дозріваюче зерно. Минулорічна аргентинська пшениця, яка попала в руки спекулянтів за півдармо, бо в Аргентині, як це ми свого часу писали, нема майже ніякої контролі торговлі пшеницею і там фармер є на ласці збіжевого спекулянта більше, як де інде на світі, продаєсь зараз в конкуренції до пшениці із північно американських країн і це, говориться в біржевих звітах, впливає на цегорічні ціни.

Для фармерів порадно би було, як би не факт, що вони мають довги, задержати пшеницю і не вивозити її тепер на ринок, бо це обнижує ціну. Зараз вивезено вже три четвертини всеї лишньої канадійської пшениці в західніх преріях і це заблькувало елеватори та мабуть спричинить ембарго це є заборону висилати її до портів при Великих озерах.

Коли ґазета йде до друку, ціни є слідуючі:

Пшениця нортерн ч. 1.	1.43½
Пшениця нортерн ч. 2.	1.40½
Пшениця нортерн ч. 3.	1.37½
Пшениця нортерн ч. 4.	1.32½
Пшениця нортерн ч. 5.	1.20½
Пшениця нортерн ч. 6.	1.00
Пшениця вогка ч. 1.	1.38½
Пшениця зі снітием ч. 1.	1.33½
На доставу в грудні	1.42½
На доставу в травні	1.49½
Овес найліпший ч. 2.	.66½
Овес добрий ч. 3.	.63½
Овес пожива ч. 1.	.61½
Овес пожива ч. 2.	.58¼
Ячмінь ч. 3. "Сі-добл'ю"	.73
Ячмінь ч. 4 "Сі-добл'ю"	.68
Ячмінь ч. 5. "Сі-добл'ю"	.60¾
Жито ч.ч. 1. і 2.	1.04¾
Жито ч. 3.	.99¾
Лен ч. 1.	2.89

ЖИВИЙ СКОТ.

Із живого скота найбільше впала ціна на корови і телята. На свині вона дещо піднеслася, але мало в порівнанні до коштів годівлі свиней та до того, скільки населення міста, яке працює, платить за свинське мясо. Добре отовщені і не великі бики для негайного биття в різні і консумції в місті платяться ліпше.

Яйця пішли цента на дозинові в гору. Бараболі на старім рівені. Тепер саме добре їх продавати, хто їх має до продажі, бо пізніше нашлють з інших провінцій, в яких вони досить зародили. Тоді ціна впаде.

Коли ґазета йде до друку, ціни є слідуючі:

Бики вибірні (чойс)	від	8.75	до	9.00
Бики середні (мідіюм)	від	7.50	до	8.50
Бики звичайні (худі)	від	7.00	до	7.25
Дуже худі	від	6.00	до	6.50
Ялівки вибірні (чойс)	від	7.75	до	8.25
Ялівки добрі (фейр)	від	6.50	до	7.50
Корови вибірні (чойс)	від	6.00	до	6.25
Корови добрі (фейр)	від	5.00	до	5.75
Корови середні (мідіюм)	від	4.25	до	4.75
Корови худі (кеннерс)	від	3.50	до	4.00
Бугаї добрі-товсті	від	5.50	до	6.00
Бугаї звичайні-худі	від	4.50	до	5.00
Воли добірні-товсті	від	6.00	до	6.50
Воли середні (мідіюм)	від	5.00	до	5.50
Воли звичайні худі	від	4.00	до	4.50
"Стокерс" платилися	від	6.00	до	7.50
"Фідерс" платилися	від	6.00	до	7.50
Телята вибірні (чойс)	від	10.00	до	11.00
Телята добрі-товсті	від	7.00	до	9.00
Телята звичайні-худі	від	4.00	до	6.00
Свині вибірні (бейкен-тайп)				11.60
Свині грубі-гладкі				11.60
Свині тяжкі-старі				10.60
Свині дуже тяжкі	від	9.00	до	9.25
Свині добрі для бучерні	від	10.00	до	11.00
Свині худі (роф)	від	6.00	до	7.00
Льохи ч. 1 і 2	від	8.00	до	9.25
Ягнята гарні-товсті	від	9.00	до	10.50
Ягнята звичайні-худі	від	6.00	до	8.00
Вівці добрі-товсті	від	5.00	до	6.50
Вівці звичайні-худі	від	2.00	до	4.00

Яйця ч. 1 — 37; ч. 2 — 34; ч. 3 — 22 ц. дозин.
Мука $4.70 за 98 фунт. мішок. Цукор $6.35 за 100 фунтів.
Масло від 37 до 37½ ц. фунт. Бараболі $2.35 до $2.60 за 100 фунтів.
Сіно тимотка від $18.00 до $19.00; ред тап від $12.00 до $13.00.
Шкіри сухі 8 до 8½ в фунт. Вовна від 13 до 15 центів.
Коріцці "Сенека" 65 до 70 ц. фунт. Ґрис і отруби $30.00 до $35.00 за тон.

АДВОКАТ ДЖ. С. ЛАМОНТ
У всякого рода судових справах вдавайтеся до
J. S. LAMONT
Barrister, Solicitor, etc.
409 McArthur Bldg. Winnipeg.
PHONE 22 182

НА ПРОДАЖ
боґи, демократи, вози, сівалки, рала, односкибові і двоскибові плуги, борони, косарки і грабарки, упряжі на коні і інші фармерські знаряди. Адреса:
N. TEPLITSKI & A. BULSTEIN
190 Sutherland Ave.
Phone: 54 554 Winnipeg, Man.

ДР. ІВАН ОРОБКО
ЛІКАР І ХІРУРҐ
ЕКС-РЕЙ ЛЯБОРАТОРІЯ
207 MOSER RYDER Bldg.,
101st Street, Edmonton, Alta.

THE SPEDDEN TRADING POST
GENERAL MERCHANTS
Найвищу ціну платимо за футрові шкіри й фармерські продукти.
ISAAC STERN, Manager
Spedden, Alberta

ПОСИЛАЧІ СМЕТАНИ!
Чи ви помагаєте, чи шкодите кооперативному рухові — цему рухові, що стремить до поліпшення відносин на фармах. Якщо ви попираєте цей рух, так посилайте свою сметану до:
Manitoba Cooperative Dairies Ltd.
WINNIPEG, BRANDON, DAUPHIN.
Де вам блище.

РІЗДВЯНІ ПРОГУЛЬКИ
— до —
ПОЛЬЩІ, РУМУНІЇ, РАД. СОЮЗУ
Коли ви задумуєте їхати до свого ДОМУ на РІЗДВО й НОВИЙ РІК, то тепер якраз пора поробити приготовання.
THE CANADIAN PACIFIC STEAMSHIPS COMPANY
зарядила кілька прогульок до ПОЛЬЩІ, РУМУНІЇ й РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ. П. АНТОН КАРАКОЮК, добре знаний корабельний агент з Вінніпеґу, зістав назначений для проводу прогульових туристів. Він особисто попровадить кождий турток до корабля.
Ми полагоджуємо заграничні пашпорти, візи, "Позволення на Поворот" до Канади і т. д.
ДЕВЯТЬ ВИДІЛИВ зі спеціяльними резерваціями для прогульових туристів. Модерні кораблі ідуть просто до ГАМБУРГУ, АНТВЕРПІЇ, ШЕРБУРГУ, САВТГЕМПТОНУ й ЛІВЕРПУЛУ: ...
ЕМПРЕС ОФ СКАТЛЕНД, 31-го жовтня, з Квебеку
ДАЧЕС ОФ АТОЛ, 1-го листопада, з Монтреалу
МОНТРОЗ, 7-го листопада, з Монтреалу
МОНТКАЛМ, 14-го листопада, з Монтреалу
ДАЧЕС ОФ РІЧМОНД, 15-го листопада, з Монтреалу
ДАЧЕС ОФ ЙОРК, 22-го листопада, з Монтреалу
МОНТКЛЕР, 23-го листопада, з Монтреалу
ДАЧЕС ОФ АТОЛ, 6-го грудня, з Сейнт Джон
МОНТКАЛМ, 12-го грудня, з Сейнт Джон
Ближші інформації що до цін, пашпортів, візів, позволень на поворот і т. д. подасть
A. KARAKOOHOOK,
C/o A. CALDER & CO., LTD.
663 Main Street Winnipeg, Man.
або
W. C. CASEY, General Agent
372 Main Street Winnipeg, Man.
CANADIAN PACIFIC STEAMSHIPS